

[Formanden]

denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 16:

Forespørgsel til energiministeren [om, hvor mange milliarder der kan spares ved at stoppe den offentlige støtte til DONG og beslægtede naturgasselskaber, herunder den indirekte støtte, der ligger i den førte energiafgiftspolitik].

Af Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 26/1 89).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 468

1) Til udenrigsministeren af:

Mogens Elvensø (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvornår vognmand Vagn Kristensen ventes hjem fra sit fængselsophold i Jugoslavien efter den tragiske ulykke i Jugoslavien, og hvad vil ministeriet foretage for at få løsladelsen fremskyndet?«

Skriftlig begrundelse

Familien havde et begrundet håb om, at Vagn Kristensen kunne frigives inden julen 1988, men det er ikke sket. Ifølge pressemeddelelse var det stillet i udsigt, at en frigivelse ville blive bevilget. Udenrigsministeren har tidligere i svar af 5. november 1987 til Pia Kjærsgaard på spm. nr. S 145 af 30. oktober 1987 udtalt, at ministeren ville følge sagen nøje.

Mogens Elvensø (FP):

Mit spørgsmål drejer sig om vognmand Vagn Kristensen, der fik en meget streng fængselsstraf for et uheld, der skete i Jugoslavien. Efter nogle pressemeddelelser, der kom engang i december før jul, kunne man forvente, at Vagn

Kristensen skulle komme hjem til Danmark og fejre jul. Men det skete ikke, selv om familien havde et begrundet håb om, at han ville komme hjem. Derfor vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, hvad ministeriet vil foretage for at få løsladelsen fremskyndet.

Den 30. oktober 1987, altså for over et år siden, stillede fru Pia Kjærsgaard det samme spørgsmål, og da lovede udenrigsministeren at følge sagen nøje.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Jeg kan desværre ikke sige, hvornår Vagn Kristensen kommer hjem. Vi havde også håbet, at det kunne ske i december, men blev skuffet i det håb.

Der er jo nu gået godt 2 år siden den meget tragiske trafikulykke i Jugoslavien, hvor ikke mindre end 24 mennesker blev dræbt og 30 blev såret. I disse to år har vi i Udenrigsministeriet bestandig arbejdet for, at den danske vognmand Vagn Kristensen, der jo blev kendt skyldig i uagtsomt manddrab og idømt 6 års fængsel, kunne komme til Danmark så hurtigt som muligt. Det er altså ikke lykkedes indtil nu; men det er bestemt ikke, fordi det har skortet på aktivitet fra dansk side, tværtimod.

Jeg kan nævne, at da det viste sig, at etablering af en aftale mellem Jugoslavien og Danmark om overførelse af domfældte måske kunne være en vej ud af dilemmaet, blev en sådan aftale lavet på rekordtid, og den blev undertegnet af den jugoslaviske udenrigsminister og mig i forbindelse med det officielle besøg, jeg var på i Jugoslavien i oktober sidste år.

Der skete også det, at Danmark straks ratificerede denne aftale. Men den kan desværre ikke træde i kraft, før også Jugoslavien har foretaget ratifikation, og det er noget, som forudsætter en godkendelse i det jugoslaviske forbundsparlament.

Nu ved vi, at Jugoslavien har store problemer for øjeblikket, og på grund af det store arbejdspress har man endnu ikke kunnet behandle ratifikationen i parlamentet.

De seneste oplysninger, vi har kunnet få, går ud på, at parlamentet først vil kunne behandle sagen i slutningen af denne måned eller begyndelsen af næste måned, og så håber vi, at der hurtigt vil kunne være positivt nyt.

Mogens Elvensø (FP):

Jeg vil gerne sige tak for redegørelsen.

[Mogens Elvensø]

Men der er noget, jeg har tænkt på, for jeg har læst, at en dansker er blevet dømt for børneporno i Amerika, og at der var mulighed for, at han afsonede straffen i Danmark.

Jeg vil i den forbindelse gerne spørge, om det er undersøgt, om vognmanden, hvis jugoslaverne ikke vil frigive ham, kan afslutte sit fængselsophold i Danmark. Der er helt andre klimatiske forhold og helt andre spisevaner i Jugoslavien end i Danmark, og Vagn Kristensen er jo en ældre mand.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er netop med henblik på at kunne gennemføre afsoning i Danmark, at vi skal have gennemført aftalen om udveksling af fanger. En sådan aftale findes ikke, og derfor har Vagn Kristensen ikke kunnet afsonen resten af straffen i Danmark. Denne aftale har vi nu på plads fra dansk side, men vi mangler, at det jugoslaviske parlament behandler sagen og får ratificeret aftalen. Når den parlamentariske godkendelse af aftalen foreligger, regner vi med, at Vagn Kristensen meget hurtigt kan komme til Danmark.

Jeg kan føje til, at vi også har undersøgt de forskellige benådningsmuligheder. Bl.a. er det på et tidspunkt lykkedes – støttet af en række af de pårørende til de dræbte fra trafikulykken – at få reduceret straffen gennem en benådning.

Vi håber via de gældende benådningsregler under alle omstændigheder at kunne få Vagn Kristensen tilbage til Danmark til maj, men hvis det forinden lykkes at få udvekslingsaftalen endeligt færdig, kan han altså også komme før da, og det var netop denne udvekslingsaftale, vi havde håbet kunne være på plads allerede i december.

Mogens Elvensø (FP):

Jeg vil gerne sige udenrigsministeren tak for de oplysninger, jeg har fået. Jeg har ikke flere spørgsmål.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 443

2) Til *industriministeren* af:

Tommy Dinesen (SF):

»På baggrund af en henvendelse den 1. marts 1988 fra medlemmer af Folketinget Ole Espersen, Kent Kirk, Bente Juncker, Svend Heisel-

berg, Tommy Dinesen samt Henrik Berlau spørges der om, hvor langt ministeren er kommet i sine overvejelser med hensyn til nedsættelse af en havarikommission for søfart.«

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Jeg vil gerne sige til hr. Tommy Dinesen, at jeg har ledt flittigt i arkivet for at finde henvendelsen af 1. marts 1988 fra de forskellige folketingsmedlemmer, som er nævnt i spørgsmålet. Det har imidlertid ikke været muligt.

Derimod har jeg en henvendelse i et brev af 25. marts, hvori hr. Tommy Dinesen, fru Bente Juncker og Henrik Berlau fra Fælles Kurs har tilkendegivet, at de gerne ser, at jeg medvirker ved oprettelsen af en havarikommission for søfart, men man betoner samtidig i brevet, at der vil komme en lignende henvendelse fra andre partier, og så er der nævnt nogle navne. Derefter har jeg naturligvis siddet og ventet på at få en sådan henvendelse for at se, om der nu var almindelig opbakning bag det rejste spørgsmål.

Den er imidlertid ikke kommet, og det er nok grunden til, at hr. Tommy Dinesen og andre ikke har fået svar. Men jeg ved godt, at det, der lå bagved, var, at man netop på det pågældende tidspunkt stod foran afslutningen af den såkaldte RF 2-sag, i hvilken forbindelse spørgsmålet om forældelse i relation til strafansvar var aktuelt.

Hvad dette spørgsmål angår, er der sket det, at Justitsministeriet for øjeblikket arbejder med overvejelser, som skal afdække netop denne problemstilling i forbindelse med forældelse og strafansvar, og derfor har jeg ment, at det var rigtigst at afvente Justitsministeriets svar, før vi går videre med spørgsmålet.

Tommy Dinesen (SF):

Jeg kan forstå, at der foreligger en misforståelse med hensyn til nogle papirer, for jeg har nogle andre, så det må vi finde ud af. Derfor vil jeg nøjes med at takke for svaret og give tilsagn om at vende tilbage, når der foreligger noget klart fra Justitsministeriet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 462

3) Til *socialministeren* af:

Baadsgaard (S):

[Baadsgaard]

»Vil Randers Kommune uafhængigt af ministerens forslag om indførelse af ungdomsydelse (L 150) kunne iværksætte og fortsætte den af kommunen planlagte indsats for unge kontanthjælpsmodtagere?«

Skriftlig begrundelse

Randers Kommune har fra 1. marts d.å. planlagt at iværksætte jobgaranti, således at alle 18–20-årige bistandsklienter med tre måneders ledighed tilbydes syv måneders arbejde og normalt timetal enten i privat virksomhed ved løntilskud eller på beskæftigelsesprojekt.

Det vil være højst uheldigt, hvis disse planer senere skal ændres til en for de unge dårligere ordning med fem måneders deltidsbeskæftigelse, hvorfor kommunens egen plan bør kunne gå i stedet for den af ministeren foreslåede, ligesom statens refusion til kommunen svarende til kontanthjælpsrefusionen fortsat bør være til rådighed for kommunen.

Socialministeren (Aase Olesen):

Ifølge den skriftlige begrundelse for spørgsmålet har Randers Kommune fra 1. marts 1989 planlagt at iværksætte en jobgaranti, således at alle 18–20-årige bistandsklienter med 3 måneders ledighed tilbydes 7 måneders arbejde og normalt timetal enten i privat virksomhed med løntilskud eller på beskæftigelsesprojekt.

Hvad angår perioden fra 1. marts 1989 til ungdomsydelsesordningens ikrafttræden, som efter forslaget skulle være 1. juli 1989, kan Randers Kommune iværksætte den omtalte jobgaranti som planlagt inden for de gældende reglers rammer – først og fremmest efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge m.v.

Efter ungdomsydelsesordningens ikrafttræden vil Randers Kommune ligesom alle andre kommuner blive forpligtet til at finde beskæftigelsesmuligheder til alle unge under 20 år med ledighed som hovedproblem straks fra det tidspunkt, hvor de melder sig som kontanthjælpsansøgere. Alle de unge, der vil være omfattet af ungdomsydelsesordningen, kan Randers Kommune altså ikke lade vente i 3 måneder; de skal have tilbudene straks.

Hvad angår omfanget af tilbudet, følger det af ungdomsydelsesordningen, at der kan ydes 50 pct.s refusion af udgifterne til løn, løntilskud og driftsudgifter ved beskæftigelsestilbudene.

Med det givne niveau efter skat – det er for øjeblikket ca. 3.700 kr. pr. måned – bliver den refusionsberettigede lønudgift på beskæftigelsesprojekter den gennemsnitlige bruttoløn på ca. 5.200 kr. Den bruttoløn vil med de gældende timelønssatser ikke give mulighed for beskæftigelse i fuld normal arbejdstid. Men der er ikke noget i vejen for, at Randers Kommune kan udbygge ungdomsydelsestilbudet med beskæftigelsestilbud efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge. Efter 3 måneders forløb kan udbygningen ske således, at der samlet opnås fuld normal beskæftigelse. Udbygningen kan finansieres enten via de kommunale pligtbeløb eller via de statslige puljemidler efter lov om beskæftigelsesmuligheder for unge.

Hvad angår de 20-årige, som Randers Kommune også vil tage med . . .

Formanden:

Jeg gør ministeren opmærksom på, at taletiden er slut.

Socialministeren (Aase Olesen):

Undskyld.

Baadsgaard (S):

Jeg vil gerne takke for svaret. Den resterende del kan vi formodentlig få i anden omgang.

Jeg var tilfreds med svaret, hvad angår tiden, indtil lovforslag nr. L 150 måtte træde i kraft. Men derefter synes jeg nok, at ministerens svar efterlader en del bekymring.

Derfor vil jeg gerne spørge ministeren først: Er ministeren ikke enig i, at den ordning, Randers kan tilbyde og vil tilbyde de unge, er bedre end den, som ligger i ministerens forslag?

Hvis ministeren kan besvare det bekræftende, vil jeg gerne efterlyse en begrundelse for, at man ikke skulle kunne gå ind i den ordning med det samme, sådan at man tilbyder unge bistandsmodtagere denne ordning i stedet. Problemet er jo, at man ellers skal finde nogle 17-timers-job, hvorefter man, når de 3 måneders pligt er udløbet, skal finde nogle 38-timers-job i samme regi til de samme mennesker. Det vil give nogle frygtelige komplikationer for de private erhvervsdrivende, som skal være positive over for forslaget, for at det kan lykkes i fuldt omfang.

Derfor er jeg lidt undrende over, at ministeren ikke vil give kommunen adgang til at køre

[Baadsgaard]

sit eget løb, når det, efter hvad jeg mener, er bedre end det, ministeren har fremsat forslag om.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jeg kan berolige hr. Baadsgaard med, at det sandelig også er muligt, og det har jeg endda sagt ved flere lejligheder, herunder også under førstebehandlingen af lovforslaget. Randers Kommunes ordning er naturligvis bedre, hvis man kan gå ind i den med det samme. Det, vi kræver, er, at man skal give et tilbud med det samme. Vi vil ikke have unge mennesker ind i kontanthjælpssystemet, som ikke hører hjemme dér. Det svar er altså givet allerede under førstebehandlingen. Jeg er helt enig i, at ordningen, hvis den fungerer, fra første dag man melder sig, er bedre end den, regeringen har foreslået, og det er bestemt ikke meningen at ødelægge kommuners gode ordninger med dette forslag.

Baadsgaard (S):

Problemet er, at kommunen så skal ud at finde fuld beskæftigelse fra den første dag. Grunden til, at man gerne vil vente i 3 måneder, er, at vi ved, at der er en del, som ikke agter at forblive i kontanthjælpssystemet, men kun at være der under en midlertidig overgang til uddannelse, f.eks. 1 måned eller 2. Det er grunden til, at Randers Kommune gerne vil vente i 3 måneder, så man ikke skal gå ud til en erhvervsdrivende i det private erhvervsliv og bede om hjælp med et job, der så kun skal vare en måned, hvorefter man må sige, at det ikke gælder mere. Det er ulempen ved det, og det synes jeg ministeren skulle tage med ind i betragtningerne ved at lade kommunen gøre, hvad den vil, hvis man ikke agter at ændre det forslag, der er fremsat.

Socialministeren (Aase Olesen):

Jamen Randers Kommune har fuld mulighed for at følge de fornuftige intentioner, som hr. Baadsgaard her skitserer. Man kan udmærket visitere de unge til enten den ene ordning eller den anden. De mennesker, som ikke har brug for et egentligt fuldtidsjob, men, som hr. Baadsgaard siger, kun ønsker at modtage kontanthjælp, mens de venter på noget andet, kan kommunen bare lade yde den smule arbejde, der skal til for at opnå kontanthjælpen. Det er

fuldt lovligt, og det er meget flot, hvis man kan gøre det.

Baadsgaard (S):

Jeg synes, at ministeren rent ud sagt taler udenom, for det betyder jo, at man skal tilbyde de unge et 17-timers-job, hvis man ikke vil næsten genere erhvervslivet med at bede om et 38-timers-job fra starten. Derfor skal man altså have et 17-timers-job. Når de tre måneder, eller hvor længe det nu er, er gået, skal man have det lavet om. Ellers skal man køre med ordningen i 5 måneder, og så kan man prøve at lave det om til et 7-måneders-job bagefter. Det bliver noget miskmask, og det ødelægger begge ordninger, hvis de skal blandes sammen. Det synes jeg ministeren skulle erkende, selv om jeg kan forstå, at ministeren ikke agter at lave om på sit forslag.

Socialministeren (Aase Olesen):

Nej, det gør ministeren ikke, for forslaget bygger på, at vi skal forlange noget af dem, vi giver penge; vi skal forlange, at de skal yde noget for at modtage noget.

Dertil er det et rent forebyggende forslag, der går ud på, at ingen skal gå ledig. Undersøgelser fra bl.a. Socialforskningsinstituttet har vist, at der er mennesker, der socialt tager skade af at gå ledige. Det er dem, vi har ladet gå i mange år, og som vi nu skal sætte på førtidspension i en ung alder. Det er ikke alle, der modtager kontanthjælp i nogle måneder, der tager skade, men det er en vis del af dem, og det er derfor, vi kommer med dette forslag. Det kan ikke genere en kommune, som i øvrigt har nogle fornuftige beskæftigelsesprojekter for de unge, der for alvor skal ind i nogle langtidsjob.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 463**4) Til økonomiministeren af:****Lykketoft (S):**

»Agter regeringen i nær fremtid at foreslå en nedsættelse af momsens fra 22 til 20 pct. som led i en tilpasning til EF, og hvordan agter man i givet fald at leve op til ministerens målsætning om at holde det private forbrug i ro?«

[Lykketoft]

Skriftlig begrundelse

Økonomiministeren offentliggjorde den 25. januar »Redegørelse vedrørende dansk afgiftspolitik og det indre marked« og ledsagede offentliggørelsen med nogle betragtninger om nødvendigheden af at nedsætte momsen til 20 pct. uden at øge det private forbrug. Der ønskes en nærmere redegørelse for, hvordan ministren mener dette kan gøres – f.eks. i form af alternative forbrugsbegrænsende skatter eller afgifter.

Lykketoft (S):

Spørgsmålet er stillet, fordi der kommer så mange signaler fra regeringen for tiden. Der kom nogle i forbindelse med økonomiministrens offentliggørelse af en embedsmandsrapport om afgifterne og det indre marked, og der kom nogle forleden fra regeringens møde på Sauntehus. Det, som har været karakteristisk for disse signaler, er, at det i hvert fald ikke har været muligt for mig, og jeg tror heller ikke for ret mange andre, at få klarhed over, hvordan regeringens prioritering af projekterne er, hvordan tidsfølgen er – for slet ikke at tale om, hvad det er for nogle partier, man har tænkt sig at henvende sig til for at gennemføre hvor mange af disse intentioner.

Men specielt hvad angår momsnedsettelse, ville jeg være meget interesseret i at høre økonomiministeren forklare os, hvordan man vil overveje at nedsætte momsen, uden at forbruget stiger.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Som statsministeren redegjorde for i åbningstalen, ønsker regeringen at gøre en særlig indsats for, at der i EF's ministerråd findes en tilfredsstillende fælles løsning på spørgsmålet om afgiftstilnærmelse. På baggrund heraf nedsatte regeringen et embedsmandsudvalg, hvis rapport nu foreligger.

Hr. Lykketoft spørger på denne baggrund, om regeringen agter i nær fremtid at foreslå en nedsættelse af momsen fra 22 til 20 pct. som led i en tilpasning til EF.

Svaret er: Nej, det agter regeringen ikke at gøre, og det er der gode grunde for. For det første er der ingen afklaring af forhandlingerne i Bruxelles. De reelle politiske forhandlinger om kommissionsforslaget er ikke begyndt, og den

nys tiltrådte kommission har på sin arbejdsplan at skulle fremlægge nye forslag og overvejelser.

Vi skal dog nok gøre os klart, at selv om Kommissionen efter at have konsulteret alle medlemslande nu gennemgår sine egne forslag med henblik på revision, forholder det sig rent faktisk sådan, at en række medlemslande har ytret sympati for kommissionsforslagene, og derfor kan det da godt være, at vi ikke skal nære for store forventninger til, hvad en revision af kommissionsforslagene vil føre til.

I embedsmandsrapporten foreslås det, at vi fra dansk side venter med at lægge os fast på, hvordan vi i detaljer skal tilpasse et dansk afgiftssystem, indtil der er en nærmere afklaring af, hvordan Kommissionens nye forslag ser ud, og hvorledes Ministerrådet konkret tager stilling til det.

Embedsmændene skønner endvidere, at en eventuel bevægelse i Ministerrådet i retning af Kommissionens forslag nok først vil vise sig på momsområdet. Den ene begrundelse er altså, at forhandlingssituationen er uafklaret, og at vi venter nye udspil, som ikke er lige om hjørnet.

Den anden grund til, at vi ikke umiddelbart vil foreslå nedsættelse af momsen, er, at råderummet for den slags tiltag i dansk økonomi er begrænset, og at man i givet fald må prioritere forskellige elementer i vort skattesystem. Det kommer jeg senere tilbage til i et svar på et spørgsmål fra hr. Stavard.

Lykketoft (S):

Jeg skal takke ministeren for den del af svaret, der skabte klarhed. Jeg forstår, at vi ikke skal vente noget forslag i nær fremtid. Jeg forstod også af ministerens svar, at man regnede med, at der ville være et pres i en ikke alt for fjern fremtid på dette område, og derfor ville det alligevel være interessant at få besvaret den anden del af mit spørgsmål, nemlig: Når økonomiministeren nu siger – hvad jeg er enig i – at der ikke er basis for at udvide det private forbrug lige for tiden, hvis man skal løse andre problemer i vores nationale økonomi, hvordan forestiller han sig så at man i givet fald skulle finansiere en sådan nedsættelse af momsen og for så vidt også af andre afgifter?

Det undrer mig i øvrigt, at man har fået skabt det indtryk fra regeringens og embedsmandsrapportens side, at den generelle momsnedsettelse måske er det mest presserende, når vi taler om grænsehandelsproblemer og tilpasning.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Da regeringen ikke agter at foreslå nedsættelse af moms i nær fremtid, synes jeg heller ikke, at vi har nogen stærk forpligtelse til at redegøre for, hvorledes vi i givet fald ville kompensere for indtægtstab. Men det er da klart, at man, hvis man skulle foreslå noget sådant på et tidspunkt, måtte gøre sig meget præcise overvejelser om, hvorledes man så skulle afstemme en sådan nedsættelse af moms med hensynet til betalingsbalancen.

Stavad (S):

Betyder økonomiministerens svar til hr. Lykketoft, at der inden for den tidshorizont, økonomiministeren opererer med, overhovedet ingen planer er om moms-nedsættelser, og at det er derfor, regeringen ikke har foretaget nogen form for økonomisk og politisk vurdering af virkningen af en moms-nedsættelse, altså at den debat, regeringen skabte i sidste uge, var på et helt tilfældigt og usagligt grundlag?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hr. Stavad spørger, om regeringen agter at prioritere en moms-nedsættelse forud for en letelse af den personlige indkomstbeskatning. (*Tilråb: Nej!*) . . . Undskyld. Jeg beklager. Jeg troede, hr. Stavad stillede sit rigtige spørgsmål.

Jeg har ikke meget at tilføje til hr. Stavad ud over det, jeg meddelte i svaret til hr. Lykketoft: Regeringen har ikke i sinde at foreslå en nedsættelse af moms.

Nyrup Rasmussen (S):

Til økonomiministerens orientering vil jeg lige sige, at det ikke er det næste spørgsmål, jeg er kommet til nu, men det, som hr. Lykketoft stillede, og jeg vil gerne følge dette spørgsmål op ved at spørge økonomiministeren, om det så var for sjov, at han i forbindelse med fremlæggelse af rapporten fra embedsmandsudvalget talte om den nedsættelse af moms på to pct., som har givet anledning til spørgsmålet her i dag. Jeg vil gerne spørge, om økonomiministeren synes, det er særlig hensigtsmæssigt at gå og lege sådan lidt med moms-nedsættelser af forskellig karakter tæt op til en overenskomstsituation, som i øvrigt i sig selv er uhyre kompliceret. Kan økonomiministeren bekræfte, at regeringen ikke i indværende år eksempelvis – det er dog ikke uvæsentligt for os at vide – går med

planer om at fremsætte konkrete forslag af den karakter, som her har været luftet fra økonomiministerens side?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål bygger på en misforståelse. Jeg har på intet tidspunkt i forbindelse med offentliggørelse af embedsmandsrapporten udtalt mig for en nedsættelse af moms fra 22 til 20 pct. Det er i øvrigt svært for mig at se, hvorfor det netop skulle komplicere arbejdsmarkedsforhandlingerne, men det er en helt anden diskussion. Det har jeg ikke gjort, og derfor bygger spørgsmålet på en misforståelse.

Stavad (S):

Det vil altså sige, når vi skal prøve at konkretisere hr. Lykketofts spørgsmål og forsøge at få et klart svar frem, at det er et helt urimeligt og tilfældigt presseforlydende, der har skabt denne diskussion, at der på intet tidspunkt i regeringen har været nogen form for overvejelser, og at der inden for den tidshorizont, som økonomiministeren kan overskue, overhovedet ikke er nogen form for overvejelser i regeringen i forhold til en moms-nedsættelse.

Lykketoft (S):

Nu strejfede økonomiministeren et moment, som jo har spillet en rolle i hvert fald i pressens behandling af dette spørgsmål. Det kan godt være, at det alt sammen er noget, der er opstået i pressen uden regeringens medvirken, men jeg forstod af økonomiministerens svar til hr. Nyrup Rasmussen, at han måske forestillede sig, at en moms-nedsættelse kunne spille en rolle i forhold til en overenskomstløsning. I så fald ville det jo stride mod økonomiministerens forsikring om, at man ikke havde nogen overvejelser i nær fremtid. Det vil jeg gerne have helt klart udredet.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg kan sige til hr. Stavad, at regeringen intetst overvejer, hvorledes Danmark skal tilpasse sig det indre marked i henseende til skattepolitik og i henseende til afgiftspolitik. Det overvejer vi, og det er vi forpligtede til at gøre, og det håber jeg sandelig også Socialdemokratiet gør. Men jeg gentager: Vi har ingen konkrete planer om at komme med forslag om at ned-

[Økonomiministeren]

sætte moms fra 22 til 20 pct. eller til et andet tal. Og i den bisætning, som var indeholdt i mit svar til hr. Nyrup Rasmussen, lå der ikke nogen modstrid med, hvad jeg har sagt tidligere og just har gentaget.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne spørge økonomiministeren, om han er vidende om, at Socialdemokratiet i høj grad rejste dette spørgsmål om afgiftsharmonisering før folkeafstemningen i sin tid om EF-pakken, og at vi dengang fik at vide af den daværende regering, at der overhovedet ikke forelå noget som helst problem på skatte- og afgiftsområdet i forbindelse med etableringen af det indre marked. Mit spørgsmål til økonomiministeren lyder altså: Er han vidende om, at det forholder sig sådan?

Bjørn Westh (S):

Kommer der i indeværende år forslag fra regeringen om momsnedsettelse?

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil ligesom hr. Bjørn Westh gerne bede økonomiministeren besvare den anden del af det spørgsmål, jeg stillede lige før: Kan vi regne med, at regeringen ikke vil fremsætte forslag om momsnedsettelse i indeværende år?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Til hr. Svend Auken: Ja, jeg er da vidende om, at man fra Socialdemokratiets side i debatten forud for folkeafstemningen om EF-pakken rejste spørgsmålet om, hvad en vedtagelse af pakken ville betyde for afgiftsharmoniseringen; det er jeg vel vidende om. Men realiteten er jo den, at EF-pakken intet ændrede ved selve afstemningsprincipperne i EF vedrørende afgiftsharmoniseringen. EF-pakken ændrer ikke ved afstemningsprincippet for afgiftsharmoniseringen, hvor kravet fortsat er enstemmighed.

Til hr. Bjørn Westh – og nu tillader jeg mig altså at slå to spørgsmål sammen, for hr. Nyrup Rasmussen spurgte om det samme, nemlig om regeringen havde planer om i indeværende år at komme med et sådant forslag. Dertil vil jeg svare, at det har regeringen ingen planer om. Vi har ikke nogen plan om at komme med et sådant forslag – af de grunde, som jeg redegjorde for i mit oprindelige svar til hr. Lykketoft.

Formanden:

Må jeg sige til hr. Nyrup Rasmussen, at efter reglerne kan jeg ikke give ordet til medspørgere mere end højst to gange, og den sidste gang afhænger af formandens velvilje. Den er ydet med glæde, men jeg kan altså ikke gøre det én gang til.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne spørge økonomiministeren – idet jeg siger tak for svaret – om den nuværende økonomiminister er enig med mig i, at det var et meget letsindigt svar, den daværende skatteminister gav Folketinget om perspektiverne i harmoniseringen på skatte- og afgiftsområdet i forbindelse med etableringen af det indre marked.

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne spørge økonomiministeren, om regeringen seriøst vil overveje mulighederne for at indføre en differentieret moms. Jeg har forstået, at økonomiministeren mener, at der ikke er nogen grund til det af grænsehandelsmæssige årsager, og det kan meget vel være, men der kunne jo være andre grunde til at nedsætte moms på fødevarer, f.eks. fordelingspolitiske eller betalingsbalancemæssige overvejelser. Så jeg vil spørge, om det er noget, regeringen seriøst vil undersøge i forbindelse med de planer, man har om afgiftsændringer.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg er glad for, at de samme begrænsninger, som gælder for medlemmer med hensyn til at få ordet, ikke gælder for ministre; ellers ville det blive svært at få svaret.

Jeg er ude af stand til at besvare hr. Svend Aukens spørgsmål; jeg har ikke foran mig det svar, som den daværende skatteminister gav, og jeg vil derfor ikke kommentere dets mulige letsindighed, og det håber jeg at man har forståelse for. Forelægges udtalelserne for mig, og får jeg mulighed for at læse dem, kan jeg komme med mine kommentarer.

Til hr. Jes Lunde vil jeg sige, at spørgsmålet om differentieret moms jo indgår i Kommissionens forslag til afgiftstilnærmelse. Man foreslår to bånd for moms, et øvre bånd og et nedre bånd, og under det nedre bånd – på mellem 4 og 9 pct. – skulle fødevarer være. I samtlige andre EF-lande end Danmark har man forskellige momssatser for fødevarer og for andre varer.

[Økonomiministeren]

Jeg har udtalt i forbindelse med dette, at jeg hverken fordelingspolitisk, administrativt, teknisk eller i forbindelse med grænsehandel har nogen særlig sympati for eller ser nogen særlig stærk nødvendighed af, at Danmark havde en differentieret moms.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 464

5) Til *økonomiministeren* af:

Nyrup Rasmussen (S):

»Hvordan forestiller regeringen sig at man efter nedlæggelse af Monopoltilsynet vil kontrollere, at priserne tilpasses nedad ved en eventuel momsnedsettelse kombineret med et pris- og avancementstop eller lignende?«

Skriftlig begrundelse

Risikoen især ved en mindre momsnedsettelse er, at virksomhederne ikke gennemfører den forudsatte prisnedsettelse, men i stedet prøver at øge avancerne. Det forekommer derfor foruroligende, at regeringen agter at afvikle det kontrolorgan, der findes til at håndhæve en prislovgivning, der kunne ledsage en momsnedsettelse af den type, der diskuteres i embedsmandsrapporten om dansk afgiftspolitik og det indre marked.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hr. Nyrup Rasmussen spørger, hvorledes regeringen forestiller sig at man efter en nedlæggelse af Monopoltilsynet vil kontrollere, at priserne tilpasses nedad ved en eventuel momsnedsettelse kombineret med et pris- og avancementstop eller lignende.

I det forslag, regeringen har fremsat til konkurrencelov, hedder det som afslutning på de almindelige bemærkninger:

»Det vil fortsat være muligt at iværksætte midlertidige pris- og avanceregulerende foranstaltninger, hvor kontrollen varetages af toldvæsenet.«

Gennemførelse af regeringens lovforslag vil således ikke være til hinder for, at man i givet fald håndhæver en prislovgivning.

Nyrup Rasmussen (S):

Økonomiministeren er – går jeg ud fra – op-

mærksom på, at regeringens nye forslag om nedlæggelse af Monopoltilsynet indebærer, at regeringen og de offentlige myndigheder fraskriver sig muligheden for at fastsætte maksimalpriser eller kalkulationsordninger samt indføre pris- og avancementstop. Regeringen og de offentlige myndigheder fraskriver sig dermed også mulighederne for at indføre faktureringsregler og indberetningspligt til Monopoltilsynet om vejledende videresalgspriser. Endelig har industriministeren i et samråd bekræftet, at pris- og avancementstop bortfalder. Er det intentionen?

Jeg skal på den baggrund spørge ministeren, om ministeren forestiller sig, at toldvæsenet herefter skulle kunne sikre, at priserne tilpasser sig nedad over hele landet i forbindelse med en moms-sænkning. Skal man forstå ministerens svar sådan, og hvis det er rigtigt, hvor mange mennesker skal der så ansættes i toldvæsenet til at sikre, at priserne falder i forbindelse med en momsnedsettelse?

Bjørn Westh (S):

Ministeren henviste til forslaget til ny konkurrencelov. I forslaget til ny konkurrencelov står der, at det eneste, der kan begrunde indskriden, er, at der ikke er effektivitet i virksomhederne. Der er ikke i selve lovforslaget omtalt det, som ministeren siger at der står i bemærkningerne. Der står i lovforslaget: »Loven har til formål at fremme effektiviteten i produktionen«, og ikke andet, ikke »at sikre forbrugerne lavere priser«. Og der står i lovens § 11 om indgrebsmuligheder, at de kun findes, hvis der foreligger en konkurrencebegrænsning, der medfører skadelige virkninger for effektiviteten, og det har altså ikke noget at gøre med prisfastsættelsen.

Vil ministeren så ud fra det, ministeren sagde, arbejde for, at bemærkningerne også bliver overført til den egentlige lovtekst? For der er nemlig forskel mellem bemærkningerne og lovteksten.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hr. Nyrup Rasmussen spørger – og det var, sådan som jeg opfattede det, kernen i hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål – hvor mange mennesker ekstra det i givet fald ville dreje sig om at ansætte, hvis toldvæsenet skulle varetage en kontrol.

[Økonomiministeren]

Det er jeg ikke i stand til at oplyse; regeringen har ikke planer om at lave en lovgivning af den art, som hr. Nyrup Rasmussen nævner. Skulle noget sådant komme på tale, måtte man helt konkret give sig til at vurdere, om og i hvilket omfang der blev behov for ansættelse af mere personale.

Til hr. Bjørn Westh vil jeg sige, at diskussionen om, hvorvidt det, der står i bemærkningerne – hvor man siger, at det fortsat vil være muligt at iværksætte midlertidige pris- og avancerulerende foranstaltninger, hvor kontrollen varetages af toldvæsenet – skal stå i bemærkningerne eller bygges ind i loven, synes jeg med al respekt bør høre hjemme i det pågældende folketingsudvalg og under den minister, der er ansvarlig for lovgivningen.

Bjørn Westh (S):

Finder ministeren, at det er vigtigt, at det utvetydigt fremgår, at der også kan ske indgreb over for priserne af hensyn til forbrugerne og ikke kun af hensyn til effektiviteten i konkurrencen?

Lykketoft (S):

Mit spørgsmål er direkte i forlængelse af det, hr. Bjørn Westh lige spurgte om. Må jeg – uafhængigt af diskussionen om, hvordan dette teknisk, lovgivningsmæssigt og mandskabsmæssigt skal klares – forstå ministerens svar sådan, at man i regeringen erkender, at når eller hvis man på et eller andet tidspunkt kommer til at skulle lave væsentlige ændringer i afgifterne af hensyn til den europæiske udvikling, vil det være helt afgørende nødvendigt, at der er instrumenter til at sikre, at priserne også nedsættes svarende til afgiftsnedsættelsen? Må jeg forstå det sådan, at ministeren og regeringen er opmærksomme på, at sådan nogle instrumenter må vi have?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg beklager, at jeg er ude af stand til at svare hr. Bjørn Westh på anden måde, end jeg har svaret på tidligere, nemlig at det fortsat vil være muligt med konkurrenceloven at iværksætte midlertidige pris- og avancerulerende foranstaltninger, hvor kontrollen varetages af toldvæsenet.

Til hr. Lykketoft vil jeg sige, at jeg er helt enig med hr. Lykketoft i, at hvis man nedsætter af-

gifterne, er det meget vigtigt, at der også sker tilsvarende reelle prisnedsættelser for forbrugerne. Det er da også det, der er meningen med afgiftsnedsættelserne. Jeg har den grundopfattelse, at det bedste middel til at sikre, at priserne også rent faktisk falder, når man sætter afgifterne ned, er fri og hård konkurrence, og den mener jeg i øvrigt også eksisterer i meget høj grad på dagligvareområdet. Det viser udviklingen adskillige tegn på.

Så jeg er enig med hr. Lykketoft i, at det er vigtigt at sikre en prisnedsættelse, men det er min opfattelse, at det vigtigste instrument er fri og hård og åben konkurrence. Med hensyn til, om der derudover med mening og fornuft kan iværksættes andre foranstaltninger, skal jeg henvise til det svar, som jeg tidligere har givet om, at det fortsat vil være muligt at iværksætte midlertidige pris- og avancerulerende foranstaltninger.

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg takker for formandens velvilje og vil benytte lejligheden til at spørge økonomiministeren, om han på baggrund af det, han lige har nævnt, det fælles ønske om at sikre, at priserne falder, i en given situation også vil være rede til at indføre de nødvendige instrumenter til at sikre dette prisfald. Kort sagt: er det, der optager ministeren, at toldvæsenet i givet fald skal udstyres med sådanne beføjelser, at vi har sikkerhed for, at markedet virker? Ligger der heri også, at mulighederne for at foretage indgreb over for konkurrencebegrænsende aftaler og det, der hedder dominerende virksomheder, som begreb betragtet ikke skal svækkes i den fremtidige fællesbestræbelse, der i givet fald måtte gå ud på at sikre, at priserne holdes nede som led i en teoretisk – forstår vi nu – moms-nedsættelsesdiskussion?

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne have med i ministerens besvarelse af det, hr. Nyrup Rasmussen lige spurgte om, om ministeren erkender, at det forslag til en konkurrencelov, der foreligger, ikke indeholder nogen af de instrumenter, som hr. Nyrup Rasmussen efterlyste.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hvis der skulle gennemføres afgiftsnedsættelser, ville regeringen selvsagt overveje alle eg-

[Økonomiministeren]

nede metoder til at sikre, at afgiftsnedsettelse-
ne faktisk slår igennem på priserne. Svaret på
hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål er altså: Ja,
vi ville overveje alle metoder, der var egnede til
at føre til det resultat.

Til hr. Lykketoft. Det, der for mig er afgøren-
de i denne diskussion, er, at det af bemærkning-
erne til den ny konkurrencelov fremgår, at det
fortsat vil være muligt at iværksætte midlertidi-
ge pris- og avanceregulerende foranstaltninger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 465

6) Til økonomiministeren af:

Stavad (S):

»Agt regeringen at prioritere en momsned-
sættelse forud for lettelse i den personlige ind-
komstbeskatning?«

Skriftlig begrundelse

Økonomiministeren og andre medlemmer af
regeringen har tidligere meget klart tilkendegi-
vet, at nedsættelse af indkomstskatteprocenter-
ne havde højest prioritet i en eventuel ændring
af den danske skatte- og afgiftsstruktur. Det øns-
kes belyst, om embedsmandsrapporten om
dansk afgiftspolitik og det indre marked har få-
et regeringen til at ændre prioritering.

Stavad (S):

Når jeg har valgt at stille det pågældende
spørgsmål til økonomiministeren, er det med
baggrund i den efterhånden totale forvirring,
der er om den økonomiske politik, som regerin-
gen siger den vil føre, ikke mindst på skatteom-
rådet. Der er, som allerede beskrevet af hr. Lyk-
ketoft, om ikke dagligt så i hvert fald ugentligt
nye, ofte modstridende meldinger. Derfor sy-
nes vi, det er meget vigtigt at få afklaret, hvor-
dan regeringen prioriterer henholdsvis en ned-
sættelse af afgifterne, herunder også momsen,
og en nedsættelse af de personlige indkomst-
skatter. Det vil være vigtigt at få at vide, om
økonomiministeren mener, at man kan gøre
begge dele på én gang, for at se, om der er over-
ensstemmelse mellem ministerens og min vur-
dering.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg skal lade hr. Stavads mere polemiske be-
mærkninger helt ligge og tage mig af det, hr.
Stavad rent faktisk har spurgt om: »Agt rege-
ringen at prioritere en momsnedsettelse forud
for lettelse i den personlige indkomstbeskat-
ning?« Svaret på spørgsmålet er: Nej!

Der er i dansk økonomi en række struktur-
problemer: Vi har for lav opsparringstilbøjelig-
hed, betalingsbalancesektoren er for lille, der er
for ringe fleksibilitet på arbejdsmarkedet. Er
der mulighed for sænkning af skattetrykket,
skal vi lette det dér, hvor det bedst hjælper til
med at løse det danske samfunds strukturpro-
blemer. Hermed forbereder vi os jo i realiteten
også bedst på det indre marked og de krav om
omstilling og fornyelse, som det indre marked
stiller til dansk økonomi. Så derfor er svaret på
hr. Stavads spørgsmål et klart nej.

Det er ikke det samme som at udelukke, at
det i en given situation kan vise sig hensigts-
mæssigt også at se på de indirekte afgifter. I
givet fald er det helt afgørende at afstemme
handlingerne på dette område med hensynet til
betalingsbalancen, med hensynet til, at der ikke
nu og her – og ikke i en fremtid, jeg kan over-
skue – er mulighed for en forøgelse af det sam-
lede private forbrug.

Stavad (S):

Jeg sad under økonomiministerens første del
af svaret og glædede mig over, at jeg kunne nø-
jes med at rejse mig og takke for et klart svar.
Jeg må indrømme, at den konklusion forhind-
rede økonomiministeren mig i at drage.

Jeg forstår, at regeringen prioriterer ind-
komstskattelettelse højest, men at man ikke
skønnede, at afgiftslettelse på de indirekte
skatter ville komme før en nedsættelse af de
personlige indkomstskatter. Måtte jeg have lov
til at bede økonomiministeren om at læse mit
rimelig kortfattede, klare spørgsmål én gang
mere: Er det lettelse i de personlige indkomst-
skatter, eller er det afgifterne, regeringen priori-
terer højest? Og lad os så få et svar fra økono-
ministeren!

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Svaret er fortsat nej.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne i al fredsommelighed spørge

[Svend Auken]

økonomiministeren, hvordan svaret på spørgsmålet om, hvad man prioriterer højest, en nedsættelse af skattesatserne på indkomstskatteområdet eller en nedsættelse af momsen, kan være nej. Altså: Enten går man ind for det ene, eller også går man ind for det andet. Jeg opfattede økonomiministerens første svar sådan – og jeg vil gerne korrigeres, hvis jeg har taget fejl – at noget, der startede som et klart svar, nemlig nej, efterhånden udviklede sig til et kun alt for velkendt radikalt måske, tja . . .

Stavad (S):

Jeg vil gerne spørge økonomiministeren, om svaret skulle forstås sådan, at regeringen overhovedet ikke prioriterer.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg skal gøre Folketinget den tjeneste at genlæse hr. Stavads spørgsmål: »Agter regeringen at prioritere en moms-nedsættelse forud for lettelse i den personlige indkomstbeskatning?« Svaret er fortsat nej.

Svend Auken (S):

Nu må økonomiministeren endelig ikke blive stødt, når jeg gentager hr. Stavads mundtlige spørgsmål én gang til: »I valgsituationen mellem en nedsættelse af indkomstskatten og en nedsættelse af moms og afgifter, hvad foretrækker regeringen så?« Og der er to muligheder: enten en nedsættelse af indkomstskatten eller en nedsættelse af skatter og afgifter – hvis ikke man vil stå af og sige »måske«. Men jeg vil alligevel – i håb om at få et svar på det mundtlige spørgsmål, som både hr. Stavad og jeg nu også stiller her – spørge regeringen ved dens økonomiminister: Hvad foretrækker man, nedsættelse det ene sted eller nedsættelse det andet sted?

Stavad (S):

For at være helt sikker på, at økonomiministeren og jeg ikke misforstår hinanden, vil jeg gerne prøve at formulere det lidt mere præcist.

Betyder økonomiministerens nej til det stillede spørgsmål, at Folketinget kan være sikkert på, at vi ikke får forslag om nedsættelse af moms eller andre indirekte afgifter fra regeringens hånd i Folketinget som noget, der kommer forud for nedsættelser af de personlige indkomstskatter?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Til spørgsmålet fra hr. Svend Auken er svaret fortsat: Nej, vi prioriterer ikke en moms-nedsættelse frem for en nedsættelse af de personlige indkomstskatter. Og til hr. Stavad er svaret ja, idet jeg bekræfter det, jeg tidligere har sagt: Der kommer ikke forslag fra regeringen om at nedsætte moms og afgifter. Vi prioriterer sådan, som jeg sagde i mit første svar.

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil gerne følge hr. Svend Aukens forslag op og spørge økonomiministeren: Er det eventuelt sådan, at økonomiministeren kan svare klart på, om ministeren og regeringen prioriterer en nedsættelse af indkomstskatten forud for en nedsættelse af momsen?

Jes Lunde (SF):

Jeg vil gerne stille økonomiministeren et spørgsmål om den anden side af denne sag, for situationen er jo ikke, at vi nu skal sidde og lede efter, hvor vi kan lempe beskatningen, fordi vi har masser af penge at give ud af. Situationen er jo en ganske anden, så derfor vil jeg gerne spørge økonomiministeren, hvilke overvejelser regeringen har om at skaffe alternative indtægter; det er i alt fald mindst lige så interessant. Jeg vil især spørge, om regeringen skulle være interesseret i at undersøge mulighederne for at beskatte de objekter, som i dag går fri for beskatning, altså kapitalgevinster, samfundsskabte værdistigninger på jord og fast ejendom m.v. Har regeringen planer om at inddrage sådanne kilder til at finansiere disse afgiftstilpasninger? Samlet set – og det vil jeg gerne spørge om økonomiministeren ikke er enig i – er der faktisk ikke plads til nogen lettelse af skattetrykket. Det, man kan diskutere, er forskellige omlægninger.

Bjørn Westh (S):

Jeg har tidligere forstået industriministeren sådan, at det af hensyn til det indre marked var vigtigt at få harmoniseret skatter og afgifter. Må jeg forstå det således, at det udvalgsarbejde, der nu har været i regeringen, har ført regeringen til den samlede konklusion, at industriministerens prioritering ikke er korrekt, men at det er indkomstskatterne, der står øverst, hvis der skal nedsættes noget?

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Til hr. Nyrup Rasmussen er svaret ja.

[Økonomiministeren]

Hr. Bjørn Westh vil jeg henvise til mine tidligere svar.

Til hr. Jes Lunde vil jeg sige, at regeringen har bebudet, at den arbejder med en samlet plan for, hvorledes Danmark bedst kan tilpasse sig på skatteområdet i forhold til EF's indre marked. En sådan samlet plan, der selvfølgelig også tager hensyn til virkningen på forbrug og betalingsbalance, regner regeringen med at have klar omkring den 1. juni i år.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 466

7) Til økonomiministeren af:

Bjørn Westh (S):

»Er rapporten om dansk afgiftspolitik og det indre marked udtryk for, at regeringen vurderer en afgiftsharmonisering i EF som mere påtrængende nu end det, der blev givet udtryk for forud for folkeafstemningen om EF-pakken?«

Skriftlig begrundelse

Forud for folkeafstemningen i 1986 blev der fra den daværende regerings side givet udtryk for, at Socialdemokratiets frygt for bortfald af store milliardbeløb i statslige indtægter var kraftigt overdrevet. Embedsmandsrapporten efterlader nu et andet indtryk.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Hr. Bjørn Westh spørger, om rapporten om dansk afgiftspolitik og det indre marked er udtryk for, at regeringen vurderer en afgiftsharmonisering i EF som mere påtrængende nu end det, der blev givet udtryk for forud for folkeafstemningen om EF-pakken.

Jeg har i et svar på et af de tidligere tillægs-spørgsmål givet udtryk for, at selve EF-pakken jo ikke ændrede ved afstemningsprincipperne i artikel 99 i Romtraktaten. EF-beslutninger om den indirekte beskatning skal derfor træffes med enstemmighed. Juridisk er der i forbindelse med vedtagelse af EF-pakken intet nyt i det. Men siden er der sket noget. Der er sket det, at Kommissionen har fremsat sine forslag til, hvorledes man ønsker at fjerne den fiskale grænsekontrol. Det er det nye i sagen siden diskussionen om EF-pakken, og regeringen ønsker selvfølgelig at være bedst muligt rustet til

den diskussion, der står i EF om afgiftsspørgsmålene, så vi kender og kan analysere vort eget udgangspunkt, og det er baggrunden for nedsettelsen af embedsmandsudvalget. Jeg vil gerne føje til, at jeg synes, at embedsmandsudvalget har gjort et helt fortræffeligt arbejde med at gennemanalysere de danske problemer helt nøgternt i forhold til forslagene, som vi kender dem fra Kommissionens side. Rapporten viser meget klart, at en umiddelbar gennemførelse af kommissionsforslagene ville rejse ikke bare store, men helt uoverstigelige problemer for dansk økonomi.

Efter min vurdering er der ingen risiko for, at vi pludselig kommer til at stå over for en helt uholdbar forhandlingssituation inden for EF, og jeg vil bare slutte med at sige, at regeringen med offentliggørelsen af harmoniseringsrapporten har ønsket at give både sig selv, offentligheden og Folketinget et solidt grundlag for den politiske debat om disse spørgsmål, og rapporten kan forhåbentlig være en nyttig inspiration for Folketingets arbejde med spørgsmålet.

Bjørn Westh (S):

Ministeren kan sikkert huske, at dengang Socialdemokratiet havde en annonce i aviserne, der sagde, at EF-harmoniseringen kunne betyde op til 30 mia. kr., da udtalte den daværende regering, at det var skrækpropaganda, og at det var vildt overdrevet.

Vil ministeren i dag karakterisere den daværende regerings udtalelser som letsindige og fejlagtige? Var det ikke til at forudse, at den fiskale grænsekontrol ville blive søgt ophævet? Burde regeringen ikke dengang have forudset det? Og for at rette spørgsmålet lidt fremad vil jeg også spørge: Vil regeringen benytte enhver politisk mulighed i EF til at få gjort 2-døgnsreglen permanent, således at bekymringerne om denne harmonisering bliver gjort mindst mulige?

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige tak til økonomiministeren for svaret på hr. Bjørn Wesths spørgsmål og så erindre økonomiministeren om, at det, diskussionen drejede sig om før EF-afstemningen, jo ikke var jura, men om Danmark påtog sig en politisk forpligtelse til at medvirke til en harmonisering. Det var om dette, den daværende regering sagde, at det påtog Danmark sig ikke,

[Svend Auken]

og at Danmark ikke agtede at gennemføre nogen harmonisering af moms og afgiftssatser. Man valgte bevidst at lukke hovedparten af befolkningens og sine egne øjne for dette meget alvorlige problem i stedet for at løse det, inden vi gennemførte folkeafstemningen. Jeg vil gerne spørge økonomiministeren, om ikke det er korrekt.

Det er forklaringen på, at vi er i en så alvorlig situation, som vi befinder os i i dag, og som også harmoniseringsrapporten er udtryk for. Er situationen ikke den nu, at vi har ikke nogen politik på dette område, men at vi grumme gerne ville have en?

Lykketoft (S):

Jeg har ikke helt rede på – men det kan økonomiministeren utvivlsomt udrede for mig – om den rapport eller det oplæg, regeringen har bebudet til juni om EF-aspekterne på beskatningsområdet, også vil inddrage de problemer om afgifterne, vi taler om her, og som embedsmændene har behandlet, eller om det alene er et udkast fra regeringens side til prioritering på den direkte beskatnings område.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Til hr. Bjørn Westh vil jeg for så vidt angår det formelle sige, at reglerne i EF-pakken intet ændrede i de juridiske regler, der gælder for afgiftsharmonisering.

For så vidt angår 2-døgns-reglen har det jo været en dansk forpligtelse, kan man sige, lige siden 1. januar 1973 at afvikle 2-døgns-reglen. Det har været et problem, at man ikke dengang sikrede sig permanente muligheder for at fastholde en særregel for Danmark. Der var dengang tale om en 3-døgns-regel – men havde man gjort det, så havde en del af de problemer, vi har i dag, ikke været der.

Jeg må antage, at det er sådan, at Danmark får brug for i det mindste omfattende overgangsordninger og fleksibilitet, hvis det skal være muligt for Danmark at tilslutte sig en fornuftig fælles løsning inden for EF på området afgiftstilnærmelser.

Til hr. Svend Auken vil jeg sige, at EF-Kommissionens første forslag om dette dukker op i efteråret 1987. Det har kun været til konsultationer mellem medlemslandene. Der har ikke været reelle substansforhandlinger endnu.

Man kan selvfølgelig altid med god grund mene i mange sager, at man skulle have været tidligere ude for at forsøge at få et overblik over, hvad kommissionsforslagene betyder for Danmark. Tiden har ikke været så forfærdelig lang; i hvert fald er der inden for de sidste 3–4 måneder handlet meget hurtigt med at tilvejebringe det grundlag, som vi nu har i rapporten, og som skal føre frem til en afklaring af en samlet dansk politik.

Til hr. Lykketoft vil jeg gerne sige, at regeringens mål er at fremlægge en samlet plan – omfattende både direkte og indirekte skatter – for, hvorledes Danmark i en periode bedst kan indrette sig med sine skatteforhold inden for det indre marked.

Bjørn Westh (S):

Jeg vil gerne takke for det forholdsvis positive svar, men alligevel spørge én gang til, da der jo er tale om store forhandlinger, nogle taler endda om, at Kommissionen lægger op til, at der skal komme en ny EF-pakke. Ministeren har udtalt sig om en centralbank. Ganske vist mente ministeren, at det var i Bruxelles, det skulle omtales først. Men der er store ting undervejs. Vil regeringen prøve i de kommende forhandlinger at benytte enhver mulighed til at gøre 2-døgns-reglen permanent? Jeg er enig med ministeren i, at det havde været en fordel, hvis det var sket tidligere. At det ikke er sket, skal vel ikke forspilde fremtidens chancer for at få den gjort permanent. Jeg vil bare, at regeringen her skal erklære som fast dansk politik, at det ligger i baghovedet ved enhver forhandling.

Nyrup Rasmussen (S):

Det var et enkelt opklarende spørgsmål til økonomiministeren i forbindelse med ministerens svar for et øjeblik siden og ministerens svar på et tidligere spørgsmål om prioriteringen mellem en momsnedsættelse og en lettelse af indkomstkatten.

Nu forstår jeg på ministerens svar, at regeringen agter at fremlægge en plan, der både omfatter direkte og indirekte skattelettelser. Ligger der heri, at der fortsat i et sådant oplæg også vil være en klar prioritering, at det, man lægger vægt på, og det, man er enig med Socialdemokratiet i, er, at det må have den rækkefølge, der hedder indkomstskattesystemet først?

Stavad (S):

Jeg vil godt supplerende spørge økonomiministeren, om det er rigtigt lyttet her i dag, at økonomiministeren og regeringen har en grundlæggende positiv indstilling til en omfattende harmonisering i forhold til EF på skatte- og afgiftsområdet. Er det det, vi kan regne med fremover, eller er det, vi fik at vide for 14 dage siden hos skatte- og afgiftsministeren, som faktisk var det modsatte, grundholdningen hos regeringen? Sådan bare til afklaring!

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Til hr. Bjørn Westh vil jeg om 2-døgns-reglen sige, at jeg foretrækker, når vi går så detaljeret ind i spørgsmålet om Danmarks forhandlingsposition, at det afklares i andre fora og især i Markedsudvalget, hvor det rettelig hører hjemme. Jeg synes, en af vanskelighederne i denne diskussion om afgiftsharmoniseringer – det beder jeg Folketinget om forståelse for – er, at der er meget vigtige enkeltheder, som ikke egner sig til forhandling her i salen, måske oven i købet i en let drilsk atmosfære.

Rapporten gør meget ud af at understrege, at det er embedsmændenes vurdering, at vi, når det drejer sig om afgifterne på giftskatter, bør kunne sikre Danmark gode, solide løsninger.

Til hr. Nyrup Rasmussens spørgsmål vil jeg sige, at jeg synes, hr. Nyrup Rasmussen formulerede det lidt om, når han siger, at regeringen vil komme med en plan for skattelettelser. Det bliver ikke en plan om dækningsløse skattelettelser, men jeg vil gerne bekræfte, at det, der har prioritet, som det i øvrigt er fremgået, jeg tror af en 7-8 besvarelser, jeg har givet, er lettelse i de direkte skatter. Det er det, der har regeringens prioritet.

Til hr. Stavads spørgsmål, om regeringen har en grundlæggende positiv holdning til harmonisering, vil jeg sige, at det er regeringens opfattelse, som der klart blev givet udtryk for i åbningstalen af statsministeren, at vi vil gøre, hvad vi kan for at finde gode, fælles løsninger inden for EF. Skal der findes gode, fælles løsninger, betyder det også, at der må tages hensyn fra de øvrige medlemslandes side til Danmarks helt særlige problemer.

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige til økonomiministeren, som brugte udtrykket »drilsk«, at der er ikke noget

som helst drilsk i, at en række medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe har følt anledning til at spørge den ansvarlige minister om, hvad regeringens politik egentlig er på spørgsmålet om omlægning af skattebyrden i det danske samfund.

Når det ikke er ejendommeligt, hænger det naturligvis sammen med, at vi har fået så mange indbyrdes modstridende beskeder fra skiftende ministre. Det er vort indtryk, at ministre har hver deres opfattelse af, hvad der skal ske på dette område, og derfor må det være naturligt, at folketingsmedlemmerne benytter Folketingets spørgetid til at spørge økonomiministeren. Det er beklageligt, vi må konstatere det, efter at vi har stillet disse spørgsmål.

Jeg vil gerne spørge, for jeg skal jo spørge ministeren om noget, om han deler denne beklagelige konstatering, at vi har fået den besked, at der faktisk ikke er en klar, gennemtænkt dansk strategi, når det drejer sig om omlægning af det danske skattesystem, og når det drejer sig om de danske forhandlinger i Bruxelles.

Det er i hvert fald den beklagelige konstatering, jeg er kommet til.

Risgaard Knudsen (S):

Der er rejst mange tillægsspørgsmål, og i konsekvens heraf også givet mange svar af ministeren i denne spørgetid. For at ingen skal være i tvivl, og for at heller ikke Folketinget skal være i tvivl, vil jeg gerne spørge økonomiministeren: Er samtlige de af økonomiministeren i dag afgivne svar afgivet på vegne af en enig regering?

Formanden:

Hr. Bjørn Westh – det bliver så det sidste spørgsmål.

Bjørn Westh (S):

Det kan vel ikke være forkert, at folketingsmedlemmer i Folketinget, hvor der er offentlighed, spørger om vigtige anliggender – også angående EF-politikken.

Når vi spørger nu, hvor der ikke er nogen helt aktuel forhandlingssituation, er der heller ikke nogle fortrolige mandater eller andet at oplyse.

Jeg bad ministeren om forståelse for, at jeg tror, at det har været et problem, at Danmark ikke tidligere har fået gjort 2-døgns-reglen me-

[Bjørn Westh]

re permanent, end den er, og jeg bad bare regeringen om at sige, at det ville regeringen arbejde for at den bliver blandt de muligheder, der opstår. Jeg bad ikke om nogen specielle forhandlingsmandater her i folketingsalen.

Jeg synes, det er noget, offentligheden har krav på at kende, og jeg synes ikke, man skal sige, at man ikke kan diskutere dette i folketingsalen.

Formanden:

Økonomiministeren for en sidste besvarelse.

Økonomiministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg er ikke enig i den, synes jeg, drilske konstatering, hr. Svend Auken foretog om, at der ikke er er gjort overvejelser om vores situation med hensyn til det indre marked.

Embedsmandsrapporten er jo netop udtryk for, at regeringen straks efter åbningstalen gik i gang med at gennemanalysere dette spørgsmål, som ikke foreligger fuldt afklaret fra EF-Kommissionens side, men er behandlet meget, meget foreløbigt inden for EF. Derfor mener jeg ikke, vi er sent ude med en afklaring, men jeg mener til gengæld også, at nu er det tiden, og regeringen agter som meddelt at møde frem med en samlet plan for dansk politik over for dette omkring den 1. juni.

Til hr. Risgaard Knudsen vil jeg gerne nøjes med at sige: Ja. De svar, der er afgivet her, er svar på, hvad der er regeringens standpunkt i disse sager. Til hr. Bjørn Westh vil jeg da sige: Nej. Jeg synes, man skal kunne diskutere alt, og jeg har noteret mig hr. Bjørn Wesths syn på 2-døgns-reglen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige svar på spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget:

Klaus Hækkerup: spm. nr. S 291
Breckmann: spm. nr. S 370
Duetoft: spm. nr. S 372 og 396
Ingrid Kjældgaard: spm. nr. S 378, 380, 390 og 423

Kirsten Jacobsen: spm. nr. S 379 og 406

Bjørn Westh: spm. nr. S 386

Tommy Dinesen: spm. nr. S 388 og 399

Ernst B. Schmidt: spm. nr. S 391

Annette Just: spm. nr. S 393 og 394

Stillinger: spm. nr. S 398

Glistrup: spm. nr. S 400

Leif Hermann: spm. nr. S 402

Jane Oksen: spm. nr. S 403 og 404

Helle Degn: spm. nr. 420

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. S 422

Spm. nr. S 291

Til *industriministeren* (7/12 88) af:

Klaus Hækkerup (S):

»Kan ministeren oplyse, hvor mange patenter, der er udstedt i Danmark for hvert af årene fra 1958 til 1988, samt hvorledes disse år for år fordeler sig på følgende lande: Danmark, USA, Japan, Sverige, Norge, Tyskland, UK og øvrige EF-lande samt øvrige lande?«

Svar (19/12 88):

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Fra Patentdirektoratet er indhentet vedlagte statistiske data for antallet af udstedte patenter i perioden 1958-88.

Det bemærkes, at det ikke er muligt at udtrække oplysninger om »øvrige EF-lande«, idet EF-landene Grækenland, Irland, Luxembourg og Portugal er indeholdt i rubrikken »Andre lande i Europa«.

For året 1988 omfatter statistikken perioden 1. januar 1988 til 28. november 1988.

[Industriministeren]

*Udstedte patenter i perioden 1958-88**Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1958-62*

	1958	1959	1960	1961	1962
Danmark	432	359	343	409	443
Finland	13	4	11	8	4
Norge	43	38	41	41	31
Sverige	234	183	179	213	224
Belgien	16	7	11	20	18
Frankrig	69	70	126	79	95
Holland	197	134	176	235	268
Island	2	-	1	-	16
Italien	19	19	27	38	44
Schweiz	144	136	154	207	259
Sovjetunionen	-	-	-	-	-
Spanien	-	2	2	-	-
Storbritannien	191	172	185	212	247
Tjekkoslavkiet	8	17	9	20	24
Tyskland	279	260	314	428	494
Forbundsrep.*)					
Demokrat. Rep.*)					
Ungarn	3	-	4	4	1
Østrig	9	12	17	20	13
Andre lande i Europa	10	11	16	12	17
Australien	1	1	-	1	1
Canada	4	4	1	7	6
Foren. Stater i Amerika	239	190	225	309	360
Japan	1	-	2	2	5
New Zealand	-	2	1	-	3
Andre lande uden for Europa	6	9	10	10	11
I alt	1.920	1.630	3.815	2.275	2.585

*) Fælles tal for Forbundsrep. og Demokrat. Rep.

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1963-67

	1963	1964	1965	1966	1967
Danmark	339	370	357	337	338
Finland	8	11	11	13	4
Norge	38	47	34	48	29
Sverige	223	250	198	219	184
Belgien	23	29	20	20	28
Frankrig	138	174	100	132	99
Holland	269	325	222	227	182
Island	1	1	-	1	-
Italien	44	93	79	77	60
Schweiz	266	257	245	201	191
Sovjetunionen	5	1	1	4	4
Spanien	1	1	3	2	4
Storbritannien	275	274	225	240	212
Tjekkoslavkiet	11	14	11	14	9
Tyskland:					
Forbundsrep.	471	572	610	481	441

[Industriministeren]

Demokrat. Rep.	—	—	—	11	16
Ungarn	6	7	6	8	9
Østrig	18	18	18	28	14
Andre lande i Europa	10	17	12	10	12
Australien	2	5	3	1	1
Canada	13	10	15	11	8
Foren. Stater i Amerika	395	536	531	607	455
Japan	3	20	21	32	29
New Zealand	—	3	1	3	2
Andre lande uden for Europa	26	15	27	13	9
I alt	2.585	3.050	2.750	2.740	2.340

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1968-71

	1968	1969	1970	1971
Danmark	296	439	350	252
Finland	6	28	14	13
Norge	28	55	31	33
Sverige	155	342	275	204
Belgien	13	27	19	16
Frankrig	90	142	148	98
Holland	157	244	259	202
Island	—	—	1	1
Italien	40	74	81	57
Schweiz	160	207	277	191
Sovjetunionen	4	14	8	12
Spanien	—	4	4	6
Storbritannien	182	261	291	215
Tjekkoslaviet	7	25	30	13
Tyskland:				
Forbundsrep.	368	648	683	467
Demokrat. Rep.	23	24	21	44
Ungarn	7	12	32	20
Østrig	10	22	21	21
Andre lande i Europa	17	18	17	22
Australien	3	5	4	1
Canada	3	10	13	7
Foren. Stater i Amerika	381	674	700	495
Japan	29	50	73	59
New Zealand	—	—	1	1
Andre lande uden for Europa	8	21	15	14
I alt	1.987	3.346	3.368	2.464

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1972-76

	1972	1973	1974	1975	1976
Danmark	333	304	271	217	208
Finland	13	15	28	25	19
Norge	38	27	42	27	25
Sverige	302	256	181	188	147
Belgien	21	14	13	23	23
Frankrig	138	152	135	124	155
Holland	153	143	101	146	110

[Industriministeren]

Island	1	—	—	—	—
Italien	61	52	33	59	50
Schweiz	228	231	193	234	156
Sovjetunionen	14	19	16	15	10
Spanien	4	3	—	4	4
Storbritannien	227	215	190	165	157
Tjekkoslavakiet	9	8	7	15	6
Tyskland:					
Forbundsrep.	663	554	548	477	533
Demokrat. Rep.	23	13	13	6	9
Ungarn	16	31	10	18	18
Østrig	26	12	24	11	13
Andre lande i Europa	23	29	19	20	23
Australien	2	6	1	4	9
Canada	8	7	9	22	11
Foren. Stater i Amerika	575	536	495	510	456
Japan	81	86	88	96	118
New Zealand	—	—	—	—	—
Andre lande uden for Europa	12	16	12	17	16
I alt	2.971	2.729	2.429	2.423	2.276

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1977-81

	1977	1978	1979	1980	1981
Danmark	220	243	250	192	163
Finland	15	12	17	22	13
Norge	25	28	28	16	17
Sverige	183	165	170	116	109
Belgien	22	14	14	13	13
Frankrig	142	155	154	113	104
Holland	106	97	77	78	59
Island	—	—	—	—	—
Italien	51	35	53	33	32
Schweiz	130	159	150	112	104
Sovjetunionen	15	16	11	11	12
Spanien	3	5	9	3	3
Storbritannien	135	164	129	123	69
Tjekkoslavakiet	6	8	4	3	6
Tyskland:					
Forbundsrep.	455	454	443	324	318
Demokrat. Rep.	4	8	7	4	1
Ungarn	19	25	26	23	16
Østrig	9	12	14	17	7
Andre lande i Europa	21	21	20	15	12
Australien	1	5	2	3	3
Canada	12	13	12	10	6
Foren. Stater i Amerika	403	385	432	322	302
Japan	113	97	103	83	64
New Zealand	—	1	1	2	—
Andre lande uden for Europa	7	8	15	7	6
I alt	2.097	2.130	2.141	1.645	1.439

[Industriministeren]

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1982-83

	1982	1983
Danmark	224	180
Finland	10	13
Norge	21	22
Sverige	121	99
Belgien	10	4
Frankrig	118	79
Holland	64	31
Island	2	-
Italien	49	48
Schweiz	101	65
Sovjetunionen	11	5
Spanien	2	1
Storbritannien	84	75
Tjekkoslavakiet	1	1
Tyskland:		
Forbundsrep.	305	211
Demokrat. Rep.	2	3
Ungarn	12	7
Østrig	8	13
Andre lande i Europa	16	6
Australien	2	4
Canada	6	1
Foren. Stater i Amerika	298	212
Japan	56	62
New Zealand	1	2
Andre lande uden for Europa	6	11
I alt	1.530	1.155

Patenters fordeling efter patenthavernes hjemland 1984-88

	1984	1985	1986	1987	1988
Danmark	212	200	186	200	293
Finland	16	11	15	11	38
Norge	14	22	14	8	48
Sverige	103	75	75	82	258
Belgien	5	7	9	7	22
Frankrig	53	58	68	65	169
Holland	42	50	42	40	145
Island	-	3	-	-	1
Italien	37	37	18	36	67
Schweiz	64	57	64	64	130
Sovjetunionen	7	6	2	5	10
Spanien	-	2	2	2	4
Storbritannien	58	56	31	53	128
Tjekkoslavakiet	2	-	4	1	1
Tyskland:					
Forbundsrep.	214	177	212	194	470
Demokrat. Rep.	3	2	1	1	7

[Industriministeren]

Ungarn.....	9	7	10	12	34
Østrig.....	6	12	4	8	25
Andre lande i Europa.....	5	7	16	9	23
Australien.....	5	2	2	5	11
Canada.....	6	7	2	7	7
Foren. Stater i Amerika.....	184	223	143	180	485
Japan.....	41	28	37	52	112
New Zealand.....	-	-	-	1	2
Andre lande uden for Europa.....	3	5	1	3	16
I alt.....	1.089	1.054	958	1.046	2.506

Spm. nr. S 370

Til udenrigsministeren (11/1 89) af:

Breckmann (Fær.):

»Har den danske regering besluttet sig til en handlingsplan med henblik på afskaffelse af sanktionslovgivningen mod Namibia, når nu det internationale fællesskab har aftalt at sætte FN-resolution 435 om Namibias selvstændighed i kraft i tidsrummet april–november i år, eller stiller Danmark som betingelse for afblæsning af sanktionerne imod Namibia, at det kommunistiske SWAPO vinder valget i efteråret?«

Begrundelse

Den danske udenrigsminister har lagt pres på Færøernes Lagting – imod Lagtingets flertalsbeslutning for et par år siden – for at påtvinge Færøernes lovgivende forsamling den danske sanktionslovgivning mod Namibia.

Færøske fiskere har under beskyttelse af international privatret og i fuld lovlighed efter færøsk lovgivning på dette suveræne område indgået aftaler med namibiske fiskeriselskaber om at opnå fiskerettigheder i namibisk farvand og lande alle fangster i lokal havn – i modsætning til de især østeuropæiske skibe, der under skalkeskjul af ICSEAF udplyndrer havrigdommene og sejler østen om Jerntæppet med fangster for milliardbeløb årligt.

Hvis Færøernes Lagting lader sig presse af den danske regering (og af Grønlands landsstyre for øvrigt, der alligevel agter at nægte EF og dermed Færøerne rejkvoter næste år) til at boykotte Namibia på et tidspunkt, hvor hele verden hæver sanktionerne imod Namibia og forpligter sig til at yde landet økonomisk og anden bistand ved dets overgang til selvstændighed, vil denne danske afpresning medføre mil-

liontab for de færøske mandskaber og skibe, der som følge af manglende fiskerimuligheder andre steder har indgået fiskeriaftaler med Namibia som en mulig sidste udvej for at overleve økonomisk.

Svar (23/1 89):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

I den danske sanktionslovgivning mod Sydafrika og Namibia, der blev gennemført ved tre love i 1985–86 vedrørende forbud mod henholdsvis nyinvesteringer, kulimport og samhandel i øvrigt, er det forudset, at de pågældende love ved Namibias overgang til selvstændighed vil kunne begrænses til alene at omfatte Den Sydafrikanske Republik. Regeringen har til hensigt at gennemføre denne ændring af de tre love, således at Namibia ved overgangen til uafhængighed ikke længere er omfattet af den danske sanktionslovgivning mod Sydafrika. Denne ændring vil i overensstemmelse med de pågældende love blive gennemført ved kongelig anordning.

I begrundelsen for spørgsmålet henvises til færøske fiskeres aftaler indgået med »namibiske fiskeriselskaber om at opnå fiskerettigheder i namibisk farvand og lande alle fangster i lokal havn«. Det må på denne baggrund her fremhæves, at det endnu er uafklaret, hvorvidt Walvis Bay-enklaven kommer til at indgå i et uafhængigt Namibia, idet Sydafrika i forbindelse med forhandlingerne om Namibias uafhængighed har fastholdt, at Walvis Bay fortsat skal udgøre en integreret del af Den Sydafrikanske Republiks territorium. Såfremt dette bliver tilfældet, vil den danske sanktionslovgivning fortsat omfatte Walvis Bay og dermed landing af fisk til de sydafrikanske fiskeriselskaber i havnen i Walvis Bay.

Det færøske landsstyre valgte i 1986 at behandle den danske sanktionslovgivning over

[Udenrigsministeren]

for Sydafrika og Namibia som et særanliggende, og lovene er ikke blevet gennemført for Færøernes vedkommende. I lyset af Danmarks generelle sanktionspolitik over for apartheidstyret i Sydafrika og støtte til et frit og uafhængigt Namibia har den danske regering kraftigt misbilliget det påbegyndte færøske fiskeri ud for Namibia. Alle de andre nordiske lande har siden vedtagelsen i 1986 af de danske Sydafrikasanktioner indført stort set tilsvarende sanktioner. Færøerne er således i dag ene i Norden om ikke at have gennemført sanktioner mod Sydafrika og det af Sydafrika ulovligt besatte Namibia. Det er fortsat regeringens håb, at den danske sanktionslovgivning over for Sydafrika vil blive gennemført på Færøerne i nær fremtid, således at der ikke hersker tvivl om Danmarks og de øvrige nordiske landes mangeårige aktive sanktionspolitik mod Sydafrika.

Lad mig for en ordens skyld tilføje, at Danmark selvsagt ikke vil blande sig i den forudsete demokratiske proces i Namibia eller stille betingelser vedrørende SWAPO eller andre valgdeltagere.

Spm. nr. S 372

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (11/1 89) af:

Duetoft (CD):

»Kan ministeren oplyse, hvilke aktiviteter der fra dansk side påtænkes igangsat i forbindelse med det internationale kulturtiår, som startede i 1988?«

Begrundelse

FN og UNESCO har erklæret tiåret 1988-97 for tiåret for kulturel udvikling. Over hele verden er der taget initiativer til aktiviteter i forbindelse med projektet. I Norge og Finland er der nedsat komiteer til varetagelse af koordinationen, og i andre europæiske lande som f.eks. Vesttyskland og Frankrig er der bevilget penge og sat aktiviteter i gang.

Da dansk deltagelse er vigtig, ønsker spørgeren uddybet, hvilke initiativer der vil blive taget fra dansk side, og hvilke beløb ministeren planlægger at bruge i forbindelse med projektet.

Svar (20/1 89):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg kan på spørgsmålets del om danske initiativer i forbindelse med kulturtiåret svare, at jeg i efteråret 1988 skrev til de øvrige implicerede ministre, nemlig miljøministeren, udenrigsministeren og kulturministeren.

I mit brev henviste jeg bl.a. til et oplæg udarbejdet af Den Danske Unesco-Nationalkommission. Dette oplæg foreslår, at der snarest muligt skal nedsættes en mindre dansk nationalkomité for tiåret. Komiteen skal have maksimalt 10 medlemmer repræsenterende bl.a. Nationalkommissionen, de berørte ministerier, de kommunale organisationer og de folkelige organisationer.

Jeg har netop modtaget svarene fra mine ministerkolleger. Af svarene fra ministrene kan jeg konkludere, at der er en generelt positiv holdning til mit oplæg. Udenrigsministeren har skrevet, at Danida er interesseret, og miljøministeren har udtrykt interesse for at inddrage spørgsmålet om fredede bygninger. Kulturministeren har tilkendegivet positiv interesse og vil - ligesom jeg selv - undersøge mulighederne for at skaffe økonomiske midler fra alle eksisterende bevillinger.

På den baggrund kan jeg sige, at jeg i den nærmeste fremtid vil bede Nationalkommissionen om at nedsætte den foreslåede nationalkomité for tiåret.

I mit brev til de pågældende ministre har jeg skrevet, at regeringen ikke skal afsætte særlige ressourcer og økonomiske midler til tiåret.

Kulturen kommer nedefra, ikke oppefra. Og et sekretariat med tilhørende økonomisk belastning er ikke regeringens ønske.

Den foreslåede nationalkomité skal udelukkende være formidlende, og de beskedne midler, der kræves dertil, skal findes ved at støvsuge de eksisterende kasser. Både kulturministeren og jeg vil prøve at se bl.a. i kassen med tipsmidler.

Spm. nr. S 378

Til *skatteministeren* (12/1 89) af:

Ingrid Kjældgaard (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvilke forenklinger i skattelovgivningen der er nødvendige for at gennemføre regeringens forslag om at etablere en enhedsforvaltning for hele skatte- og afgiftsadministrationen?«

[Ingrid Kjældgaard]

Begrundelse

I regeringens handlingsplan for afbureaukratisering foreslår regeringen, at der etableres en enhedsforvaltning for hele skatte- og afgiftsadministrationen, der, hvis den gennemføres i sin helhed, forventes at ville betyde en samlet personalebesparelse på 5.175 årsværk.

Imidlertid fremgår det af handlingsplanen, at disse personalebesparelser er betinget af forenklinger i skattelovgivningen: »... idet det samtidig forudsættes, at de nødvendige forenklinger i skattelovgivningen gennemføres« (side 22).

Når regeringen i handlingsplanen således fremhæver »nødvendige forenklinger i skattelovgivningen«, må det implicit betyde, at regeringen har gjort sig overvejelser over, hvilke forenklinger i skattelovgivningen der er tale om. Da disse forenklinger skal gennemføres i samarbejde med det øvrige Folketing, er det væsentligt, at der orienteres om, hvad der sigtes til.

Svar (24/1 89):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Regeringen lægger stor vægt på, at den igangværende regelforenkligning fortsættes og intensiveres i de kommende år. Skattereglerne skal forenkles, og komplicerede regler skal gøres mere forståelige. Forenklingen er en væsentlig forudsætning for, at ressourceforbruget i skatteadministrationen kan sænkes.

Med henblik på at udarbejde forslag til forenkling af skattereglerne blev der i efteråret 1987 nedsat et udvalg med deltagelse af repræsentanter for bl.a. Kommunernes Landsforening, Finansministeriet og Skatteministeriet. Også erhvervslivets organisationer og anden ekstern bistand er inddraget for at sikre det bredeste mulige idégrundlag.

Udvalgets første forenklingsforslag blev offentliggjort i foråret 1988 og indeholdt en række konkrete forenklingsforslag. På grundlag af disse forslag er der bl.a. taget initiativ til en sammenskrivning af en lang række cirkulærer og bekendtgørelser, udlugning af dobbeltadministration samt samling af de regler, der gælder for skatteadministrationen.

Forenklingssudvalget har i sommeren 1988 igangsat en række nye projekter, som efter planen vil indgå i udvalgets anden forenklingsspakke, der præsenteres i løbet af 1989.

Som nævnt i begrundelsen for spørgsmålet har forenklingssarbejdet væsentlig betydning i forbindelse med den omlægning af skatteforvaltningen, der er omtalt i regeringens handlingsplan for afbureaukratisering. Det må bero på udfaldet af det videre arbejde i forenklingssudvalget, hvilke forenklinger der bliver tale om.

Folketinget vil naturligvis blive inddraget i det omfang, forenklingssarbejdet indebærer lovgivningsinitiativer.

Spm. nr. S 379

Til *statsministeren* (12/1 89) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Er statsministeren enig i den radikale gruppeformand Marianne Jelveds udtalelser om, at Danmarks store, alvorlige problemer kun kan løses sammen med Socialdemokratiet og i, at forlig med Fremskridtspartiet altid giver problemer, og kan statsministeren i givet fald give konkrete eksempler herpå?«

Begrundelse

I Radioavisen søndag den 8. januar 1989 kl. 18.30 sagde Marianne Jelved, at forlig med Fremskridtspartiet altid gav bøvl-bøvl-bøvl, og at alle tre regeringspartier stod bag et ønske om et fast samarbejde med Socialdemokratiet, og at et sådant samarbejde var den eneste løsning på alle landets alvorlige problemer.

Svar (24/1 89):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Siden dannelsen af KVR-regeringen i foråret har det vist sig, at visse problemer kunne løses i et samvirke med Socialdemokratiet, og visse problemer har kunnet løses i et samvirke med bl.a. Fremskridtspartiet. Som statsminister ser jeg naturligvis gerne, at regeringens lovgivning får størst muligt flertal bag sig i Folketinget.

Spm. nr. S 380

Til *trafikministeren* (12/1 89) af:

Ingrid Kjældgaard (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvor stort et beløb en privatisering af Københavns Lufthavn vil indbringe?«

[Ingrid Kjældgaard]

Begrundelse

Regeringen foreslår i sin handlingsplan for afbureaukratisering Københavns Lufthavn privatiseret. Dette skal foregå gennem en omdannelse til aktieselskab, hvis aktier efter en overgangsperiode udbydes på det frie marked.

Med en vis usikkerhed må det være muligt at beregne, hvor stort et beløb salget af disse aktier vil indbringe. Samtlige faktorer til en sådan beregning såsom omsætning, indre værdi osv. er jo i forvejen kendt, dog med undtagelse af vurdering af ejendomspriser. Disse er dog yderst væsentlige for en værdifastsættelse af Københavns Lufthavn.

Svar (23/1 89):

Trafikministeren (Knud Østergaard):

Københavns Lufthavnsvæsen vil, som det også fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, i første omgang blive omdannet til et statsligt aktieselskab, hvori aktier i en senere fase foreslås udbudt.

Som det fremgår af afbureaukratiseringsregdelørelsen, skal en række vilkår allerede i forbindelse med denne første fase klargøres og formuleres som rammebetingelser for udøvelse af lufthavnens forretningsmæssige aktiviteter.

Disse vilkår vil selvsagt have betydning for værdien af selskabets aktier ved det foreslåede senere aktieudbud, og derfor har jeg allerede af den grund ikke mulighed for på nuværende tidspunkt at afgive et skøn over, hvilket beløb et aktiesalg vil kunne indbringe.

Spm. nr. S 386

Til *industriministeren* (13/1 89) af:

Bjørn Westh (S):

»Hvor mange virksomheder har en dominerende stilling på det danske marked, og hvor stor er deres indenlandske omsætning?«

Begrundelse

I forbindelse med regeringens planer om nedlæggelse af Monopoltilsynet er det vigtigt at vide, hvor stor en del af omsætningen på det danske marked der kan blive berørt af en ændret kontrolindsats og af ændrede muligheder for indgreb over for skadevirkninger af en dominerende stilling på markedet.

Dominerende virksomheders prispolitik er traditionelt ikke dikteret af omkostningsforholdene inden for virksomheden, og det må frygtes, at der vil ske prisstigninger på de varer, der nu er underlagt en kontrol i Monopoltilsynet. Dette vil have konsekvenser for forbrugere.

Svar (23/1 89):

Industriministeren (Nils Wilhjelmsen):

Jeg har fra Monopoltilsynets direktorat indhentet følgende udtalelse, hvortil jeg kan henholde mig:

»Der findes ikke faste kriterier for, hvornår der foreligger en virksomhed med en dominerende markedsstilling. Der må i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret bedømmelse heraf, hvori indgår markedets karakter, det aktuelle antal udbydere og deres markedsadfærd og markedsandele. Desuden kan i bedømmelsen indgå forhold som virksomhedernes kapitalforhold, relationer til leverandører, kreditgivere og aftagere samt den påvirkning af markedsforholdene, som kan hidrøre fra potentielle konkurrenter.

Der foreligger ikke nogen samlet opgørelse over antallet af dominerende virksomheder eller deres omsætning.

Monopoltilsynet fører et offentlig tilgængeligt register over virksomheder, som vurderet efter bestemmelserne i monopolloven har en væsentlig indflydelse, og hvor tilsynet endvidere har fundet, at der knytter sig en særlig interesse til en løbende offentlig fremlæggelse af oplysninger om priser, rabatter og forretningsbetingelser. Registeret omfatter således kun en del af de virksomheder, hvis forhold er reguleret af monopolloven.

Registeret over enkeltvirksomheder omfattede pr. 1. januar 1989 202 virksomheder. Af de foreliggende regnskaber for 1987 fra 190 virksomheder fremgår ved en umiddelbar sammenlægnings af virksomhedernes omsætningstal en total omsætning på knap 150 mia. kr., hvoraf godt 25 pct. gik til eksport.«

Spm. nr. S 388

Til *arbejdsministeren* (13/1 89) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan ministeren oplyse, om det sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt for børn og lærere at

[Tommy Dinesen]

opholde sig længere tid i undervisningslokaler med bløde plader indeholdende asbestfibre, når pladerne nogle steder er i stykker og andre steder er lappet med tape?»

Svar (25/1 89):

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

På baggrund af en udtalelse fra Direktoratet for Arbejdstilsynet kan jeg oplyse, at Byggestyrelsens vejledning »Asbestholdige materialer anvendt ved loft- og vægbeklædninger«, marts 1986, beskriver, hvilke foranstaltninger der skal træffes til afhjælpning af asbestproblemer ved loft- og vægbeklædninger.

Det fremgår af vejledningen, at de tekniske løsninger, der skal anvendes i bestræbelserne på at formindske risikoen for afgivelse af asbestfibre til indeklimaet omfatter

- forsegling af materialet ved overfladebehandling som eksempelvis maling
- indkapsling af det asbestholdige materiale eller
- fjernelse af det asbestholdige materiale.

Hvor asbestfiberrisikoen er anset for minimal, tilrådes materialet bibeholdt.

Hvilken af metoderne der bør anvendes, må afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Ved planlægningen af indsatsen bør der prioriteres med udgangspunkt i

- pladernes fysiske tilstand
- hvilke væg- eller loftpladetyper der er anvendt
- aktiviteten i lokalerne
- hvor ofte lokalerne benyttes, og
- hvem der benytter lokalerne.

Ved prioriteringen af indsatsen bør der altid startes med plader, der har defekte overflader. Der bør endvidere lægges vægt på, at lokaler, der benyttes konstant, f.eks. døgninstitutioner og lokaler, hvor aktiviteten kan være af en sådan karakter, at vægge og lofter udsættes for en kraftig belastning som f.eks. fra boldspil i en børneinstitution eller gymnastiksal, bør prioriteres højt. Lokaler, hvor der hovedsagelig opholder sig børn, bør prioriteres højt, fordi børn gennemsnitlig lever længere end voksne og udviklingen af disse sygdomme tager mange år (30-40 år) fra udsættelsen til udbrud. I den konkrete vurdering af forholdene i den enkelte bygning bør endelig indgå, om der skal ske reparationer eller ændringer af lokalerne af an-

den årsag. Forud for enhver form for afhjælpning skal der foretages en omhyggelig planlægning samlet for hver enkelt bygning.

Arbejdstilsynet lægger denne vejledning til grund for den administrative praksis på området, som tilsynet ud fra en lægelig vurdering finder fuldt sundhedsmæssigt forsvarlig.

Jeg kan henholde mig hertil.

Spm. nr. S 390

Til *skatteministeren* (13/1 89) af:

Ingrid Kjældgaard (FP):

»Vil ministeren i forlængelse af spørgsmål nr. S 352 oplyse, om en afskaffelse af marginalskatten i overensstemmelse med Laffereffekten forventes at kunne forøge det samlede skatteprovenu?»

Begrundelse

I udlandet har man erfaringer for, at nedsættelser af skattetrykket – i særdeleshed for indkomstskatternes vedkommende – over en tidshorisont i stedet for at reducere skatteprovenuet tværtimod forøger det. I England har denne tidshorisont endog været meget lille.

Den væsentligste grund til dette er naturligvis en ændret allokering af ressourcer. Når skattetrykket reduceres, kan det f.eks. betale sig at øge produktiviteten. Således vil skattesænkninger ofte være direkte incitament til øget økonomisk vækst.

I England friholder man udlændinge for indkomstskat i begyndelse af deres bosættelse. Og ganske typisk forekommer der også en stor dansk emigration til England (anslået til omkring 2.500 årligt). Det er ikke en urimelig antagelse, at der er direkte sammenhæng mellem den høje beskatning og entreprenørernes emigration til England. Heri spiller marginalbeskatningen selvfølgelig en stor rolle (ud over andre beskatninger, der direkte rammer aktive erhvervsfolk og iværksættere).

Derfor må det i denne sammenhæng være klogt at skabe et klima for aktive erhvervsfolk og iværksættere, der gør det attraktivt at blive boende i Danmark og for udenlandske erhvervsfolk og iværksættere at bosætte sig i Danmark frem for andre europæiske lande. En friholdelse for indkomstskatten af tilflyttere i en årrække i Danmark kunne nemt tænkes at tilføre vores økonomi en tiltrængt dynamik.

[Ingrid Kjældgaard]

I skattepolitisk redegørelse for juni 1988 står følgende at læse:

»Væsentlige forhøjelser af den højeste marginalskattesats kan meget vel tænkes at medføre sådanne adfærdsændringer, at det samlede skatteprovenu tværtimod mindskes.«

Alle udenlandske erfaringer vedrørende reduktioner af marginalskattesatserne understøtter Laffereffekten.

Svar (24/1 89):

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

En afskaffelse af marginalskatten, hvilket er forstået som en afskaffelse af 6 pct.- og 12 pct.-skatten, skønnes umiddelbart at reducere skatteprovenuet med 12½ mia. kr. i 1989-niveau.

Som det fremgik af besvarelsen af spørgsmål nr. S 352, kan Laffereffekten beskrives som en række reaktionsmønstre, der kan påvirke arbejdsudbudet, investeringerne, udbredelsen af sort arbejde, beslutning om eventuel emigration etc.

En afskaffelse af 6 pct.- og 12 pct.-skatten vil uden tvivl påvirke arbejdsudbudet og investeringerne i positiv retning og mindske udbredelsen af sort arbejde og emigration. Disse reaktioner vil medføre et merprovenu, men næppe i en størrelsesorden, der tilnærmelsesvis modsvarer det mistede skatteprovenu på 12½ mia. kr., som en afskaffelse af 6 pct.- og 12 pct.-skatten vil indebære.

En isoleret afskaffelse af 6 pct.- og 12 pct.-skatten er imidlertid udelukket bl.a. som følge af den forringelse af betalingsbalancen, det ville afstedkomme.

Men når den økonomiske situation tillader det, vil regeringen prioritere en sænkning af de personlige marginalskatter meget højt.

Spm. nr. S 391

Til *miljøministeren* (16/1 89) af:

Ernst B. Schmidt (FP):

»Hvordan sikrer en husejer sig, at husets olietank er tæt?«

Begrundelse

Ifølge Jyllands-Posten den 12. januar 1989 risikerer tusindvis af danske husejere at blive præsenteret for store regninger på grund af mil-

jøforurening, fordi deres olietank har været eller er utæt.

Svar (24/1 89):

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

En olietanks tæthed kontrolleres normalt ved, at tanken med tilhørende rør påføres et over- eller undertryk, som skal holde sig konstant inden for prøvetiden, såfremt tanken er tæt. Denne fremgangsmåde har følgende ulemper:

- 1) Utætheden opdages ikke i det øjeblik, tanken bliver utæt. Der kan derfor være løbet meget olie ud af tanken på tidspunktet for tæthedsprøvningen.
- 2) En næsten gennemtæret tank kan ved tæthedsprøvningen vise sig at være tæt, mens den umiddelbart efter kan blive utæt.

Det kan anbefales, at der føres kontrol med forbruget af beholdningen mindst én gang hver 14. dag. Resultaterne af målingerne bør noteres, så tankejerer/-brugeren har et sammenligningsgrundlag.

De tanke, der har størst risiko for gennemtæring, er dem, der ifølge 20-års-reglen i bekendtgørelse om kontrol med oplag af olie m.v., bekendtgørelse nr. 386 af 21. august 1980, skal sløjfes i perioden indtil 1990, det vil sige de tanke, der blev nedgravet i slutningen af 1960'erne, lige inden typegodkendelsesordningen for olietanke trådte i kraft.

Hvis man ved tæthedsprøvning af en tank i denne gruppe konstaterer, at den er tæt, kan man forøge sikkerheden for, at den forbliver tæt, indtil den skal sløjfes efter 20-års-reglen, ved følgende foranstaltninger:

- 1) Tanken med tilhørende rør beskyttes mod udvendig korrosion ved hjælp af katodisk beskyttelse.
- 2) Den indvendige side af tanken beskyttes mod korrosion ved at tilsætte en inhibitor til olien i tanken eller ved at montere et indvendigt katodisk beskyttelsessystem i tanken.

Det vil dog altid være det sikreste at sløjfe tanken. Besparselsen ved at anvende tanken indtil 20-års-periodens udløb er uvæsentlig for de tankejere, der fortsat skal benytte olie til opvarmning, idet de alligevel skal anskaffe sig en ny tank inden for de næste to år.

For tankejere, der skal tilsluttes kollektiv varmforsyning inden for den nærmeste frem-

[Miljøministeren]

tid, kan jeg henvise til de rimelige udlejningsordninger for overjordiske tanke, som naturgasselskabet tilbyder både inden for og uden for områder med naturgasforsyning.

Spm. nr. S 393

Til *justitsministeren* (16/1 89) af:

Annette Just (FP):

»Er det korrekt, at ministerens indgriben i 1986 forhindrede en ransagning på Tvindimperiets områder, selv om der forelå begrundet mistanke om, at der foregik ulovlig undervisning i guerillakamp, og selv om der sandsynligvis var våben, ammunition og sprængstof på området?«

Begrundelse

Jyllands-Posten søndag den 15. januar 1989 beskrev, at der i 1986 foregik undervisning i guerillakamp, og at der fandtes våben, sprængstof og ammunition på Tvindimperiets område. En ransagning og undersøgelse af forholdene blev forhindret af den daværende justitsminister, på trods af at PET havde begrundet mistanke om, at det forholdt sig, som Jyllands-Posten beskriver.

Spørgeren vil gerne have be- eller afkræftet ovenstående forlydender samt have oplyst, hvorvidt ministerens indgriben har forhindret politiet i at trænge til bunds i sagen.

Svar (20/1 89):

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Det kan oplyses, at der i sin tid blev foretaget en politimæssig undersøgelse i anledning af de oplysninger vedrørende Tvind, der er beskrevet i den artikel i Jyllands-Posten, som der er henvist til i begrundelsen for spørgsmålet.

På baggrund af denne politimæssige undersøgelse og en sædvanlig politimæssig vurdering heraf blev der af politiet truffet beslutning om, at der ikke var grundlag for at foretage videre, herunder ransagninger eller anholdelser.

Justitsministeriet blev i sin tid af politiet orienteret om den pågældende sag. Men beslutningen om ikke at foretage videre i sagen på baggrund af en vurdering af den politimæssige undersøgelse blev naturligvis ikke truffet af Justitsministeriet, men af politiet.

Spm. nr. S 394

Til *forsvarsministeren* (16/1 89) af:

Annette Just (FP):

»Er det korrekt, at ministerens indgriben i 1986 forhindrede en ransagning på Tvindimperiets områder, selv om der forelå begrundet mistanke om, at der foregik ulovlig undervisning i guerillakamp, og selv om der sandsynligvis var våben, ammunition og sprængstof på området?«

Begrundelse

(Som til spm. nr. S 393).

Svar (23/1 89):

Forsvarsministeren (Enggaard):

Det er ikke korrekt, at forsvarsministeren foretog noget indgreb på baggrund af de i begrundelsen for spørgsmålet anførte forhold.

Jeg henviser i øvrigt til justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 393.

Spm. nr. S 396

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (16/1 89) af:

Duetoft (CD):

»Finder ministeren det i overensstemmelse med folkeskolens formål, hvis deltagelse i Sydafrikakomiteernes tegnekonkurrence enten indgår i undervisningen eller bliver støttet via opfordringer fra lærere i undervisningstiden?«

Begrundelse

Ifølge flere dagblade (bl.a. Politiken og Kristeligt Dagblad 7. januar 1989) opfordres skoleelever til at deltage i en tegnekonkurrence mod apartheid. I baggrundsmaterialet (opfordring fra Unge mod Apartheid) nævnes en række andre aktiviteter. Spørgeren skal ikke blande sig i de unges arbejde uden for skoletiden, men finder, at sådanne aktiviteter i skolen indfører politiske aktioner, der må være i strid med folkeskolens formål. Spørgeren ønsker ministerens vurdering af de nævnte eksempler – ikke ud fra en emnemæssig betragtning, men fordi det klart må fastslås, hvilke aktiviteter der kan foregå i folkeskolens regi.

Svar (25/1 89):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Ansvar for undervisningens indhold og brug af undervisningsmidler er de lokale skolemyndigheders.

Undervisningen i folkeskolen skal ifølge formålsparagraffen med tilhørende bemærkninger være præget af alsidighed. Disse bestemmelser tager sigte på folkeskolens undervisning som helhed og kan ikke uden videre anvendes isoleret på de elementer, der indgår i denne helhed.

Brugen af undervisningsmaterialer med et ideologisk indhold er derfor ikke nødvendigvis i uoverensstemmelse med folkeskolens formål, idet disse materialer bl.a. vil kunne danne udgangspunkt for arbejdet med at få eleverne til selvstændigt at vurdere og tage stilling til stoffet.

Det er skolens leder, der under ansvar over for skolenævn og kommunalbestyrelse har ansvaret for, at alsidighedsprincippet overholdes, og at undervisningen er i overensstemmelse med den kommunalt vedtagne læseplan.

Ifølge skolestyrelsesloven skal skolenævnet efter indstilling fra lærerrådet godkende, hvilke undervisningsmidler skolen må anvende. Hvis dette er sket – og undervisningen *som helhed* opfylder alsidighedskriteriet – må undervisningen siges at være i overensstemmelse med folkeskolens formål.

Spm. nr. S 398

Til *undervisnings- og forskningsministeren* (16/1 89) af:

Stillinger (SF):

»Vil ministeren oplyse, hvor langt arbejdet er fremme med løsningen af problemerne med fodplejere/fodterapeuter?«

Begrundelse

Blandt de mange uløste problemer vedrørende omskoling, placering af en ny skole osv. er der endnu et problem, som er blevet overset.

Det drejer sig om, at fodplejere, som er uddannet på ikkestatsanerkendte skoler efter 1. april 1986, ikke har mulighed for at blive optaget i en faglig organisation.

Det virker ikke rimeligt – sammenholdt med at disse fodplejere er udelukket fra at få patienter med tilskud fra amter og kommuner samt sygesikringen Danmark.

Derfor ønskes oplyst, om dette problems løsning er med i arbejdet med løsningen af fodplejer-/fodterapeutproblemet, samt hvornår en løsning kan forventes.

Svar (25/1 89):

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Det kan oplyses, at udvalget vedrørende fodterapeutuddannelsen forventes at afgive rapport til Undervisnings- og Forskningsministeriet i løbet af februar måned 1989.

Rapporten rummer forslag til struktur og indhold for en opkolingsuddannelse for fodplejere med henblik på at opnå status som fodterapeuter.

Udvalget og ministeriet beskæftiger sig ikke med fodplejeres eventuelle problemer med organisatoriske tilhørsforhold.

Spm. nr. S 399

Til *indenrigsministeren* (17/1 89) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Vil ministeren tage initiativ til, at det pålægges skibsførere i danske skibe, når en dansk sømand påmønstrer, at sikre, at han straks får mulighed for at afgive sin stemme til folketingsvalg, og at stemmesedlen derefter bliver sendt til hjemkommunen?«

Begrundelse

Selv om danske søfolk i danske skibe i udenrigsfart har haft mulighed for at stemme om bord på skibene, er denne mulighed kun i meget ringe grad blevet udnyttet. Dette kan der være flere grunde til.

Det, der sker, er jo oftest, at sømænd påmønstrer et skib, hvorefter skibet hurtigt fortsætter sejladserne, og ingen om bord tænker i reglen på folketingsvalg her og nu.

Det er efterhånden mange år siden, at en regering har siddet en hel periode på fire år, hvilket gør det umådeligt svært for søfolkene at afgive deres stemme, især hvis valget udskrives med tre ugers varsel og skibet med besætning tilfældigvis på det tidspunkt befinder sig ude midt i f.eks. Stillehavet.

[Tommy Dinesen]

I Indenrigsministeriets svar til Folketingets Kommunaludvalg af 11. marts 1987 opgøres antallet af søfolk i danske skibe til at være 9.776, hvoraf 8.673 var hjemmehørende i Danmark, inkl. Grønland, og 173 på Færøerne.

Som det klart fremgår af svaret fra Indenrigsministeriet, benytter så godt som ingen søfolk den i grundloven fastsatte ret til at afgive deres stemme.

Jeg er af den opfattelse, at den i forslaget skitserede måde at løse problemet på vil medføre, at flere søfolk vil stemme i fremtiden.

Der blev den 1. august 1987 foretaget en lovændring, som giver mulighed for at stemme om bord på danske skibe dagen efter et afholdt folketingsvalg. Men nærværende forslag vil ganske givet få flere danske søfolk til at benytte tilbuddet om afgivelse af deres stemmer.

Det pålægges rederne at orientere skibsførerne også i de tilfælde, hvor skibsføreren er af en anden nationalitet end dansk, jf. vedtagelsen af Dansk Internationalt Skibsregister (DIS), som nu giver mulighed for udenlandske skibsførere i de danske skibe.

Svar (24/1 89):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Efter folketingsvalglovens § 59, stk. 2, påhviler det skibsføreren på et dansk skib i udenrigsfart at sørge for, at der foretages brevstemmeafgivning om bord, så snart han er blevet bekendt med, at der er udskrevet valg til Folketinget.

Efter loven har skibsføreren ingen pligt til at sørge for, at søfolkene på skibet bliver gjort bekendt med, at de til enhver tid – bortset fra valgdagen – har adgang til på skibet at afgive brevstemme til førstkommende folketingsvalg, uanset om der er udskrevet valg.

Når den igangværende revision af valglovene er afsluttet, vil Indenrigsministeriet udsende en ny vejledning om stemmeafgivning om bord i danske skibe i udenrigsfart, hvori spørgsmålet om skibsførerens underretning af søfolkene om adgangen til til enhver tid at afgive brevstemme til folketingsvalg vil indgå.

Spm. nr. S 400

Til *finansministeren* (17/1 89) af:

Glistrup (FP):

»Hvad er der om, at store lønforhøjelser inden for de seneste måneder skulle være bevilget til offentligt ansatte?«

Begrundelse

Formålet med spørgsmålet er at få factsunderbygget og kendsgerningsudbyttet følgende oplysninger, der stod at læse i Politiken den 14. januar 1989:

»En række embedsmænd i statsadministrationen – heraf seks departementschefer – får store lønforhøjelser med tilbagevirkende kraft til april i fjor.

De største forhøjelser er på 60.000 kr. Nogle tjenestemænd, f.eks. præster og adjunkter, får 10.000 kr. mere.

Blandt de ledende embedsmænd, som får store lønforhøjelser, er: departementschef Peter Wiese (Statsministeriet), Udenrigsministeriets direktør, Otto Møller, departementscheferne Hans Würtzen (Budgetdepartementet), P. Lundbæk Andersen (Justitsministeriet), Michael Christiansen (Forsvarsministeriet) og Inge Thygesen (Undervisnings- og Forskningsministeriet).«

Svar (23/1 89):

Finansministeren (Palle Simonsen):

I forbindelse med aftaleforhandlingerne på tjenestemandsområdet afsættes normalt en større eller mindre procentdel af lønsummen til omklassificeringer, dvs. til opretning af skævheder, der måtte være opstået i aflønningen af sammenlignelige tjenestemandstillinger eller stillinger på det private arbejdsmarked.

Ved aftaleforhandlingerne i 1987 blev der til AC-området afsat en pulje på ca. 45 mio. kr. til blandt andet dette formål fordelt pr. 1. april 1987 og 1. april 1988. Puljens størrelse var – udtrykt som procent af lønsummen – nøjagtig den samme, som er ydet til alle andre grupper af offentligt ansatte.

Forhandlingerne om fordelingen af puljen startede i begyndelsen af 1988, idet det er praksis, at de af AC fremsatte forslag sendes til høring i de enkelte ministerier og styrelser. Forhandlingerne er traditionelt relativt langvarige, da der er tale om et meget stort antal forslag fra mange organisationer og institutioner. Forhandlingerne blev afsluttet med indgåelse af en aftale af 21. december 1988 mellem Finansministeriet og Akademikernes Centralorganisation om omklassificering af tjenestemandstillinger m.v.

[Finansministeren]

De af Politiken den 14. januar 1989 givne oplysninger er i øvrigt i overensstemmelse med den nævnte aftale.

Spm. nr. S 402

Til *justitsministeren* (17/1 89) af:

Leif Hermann (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvorvidt politi eller efterretningstjeneste foretager ransagninger, uden at den, hos hvem ransagningen finder sted, underrettes i overensstemmelse med retsplejelovens regler herom?«

Begrundelse

Dagbladet Jyllands-Postens omtale af formodede subversive initiativer udgået fra Tvindskolerne hævder, at efterretningstjenesten (PET) har anmodet daværende justitsminister Erik Ninn-Hansen om tilladelse til at iværksætte en undersøgelse af påstandene om eksistensen af våben og ammunitionslagre i Tvindskolernes regi.

En sådan anmodning kan naturligvis dreje sig om mange andre forhold end ransagning, men det forekommer nærliggende at antage, at en undersøgelse af den anførte påstand måtte indebære en egentlig ransagning i retsplejelovens forstand.

Svar (20/1 89):

Justitsministeren (H. P. Clausen):

Det kan oplyses, at der i sin tid blev foretaget en politimæssig undersøgelse i anledning af de oplysninger vedrørende Tvind, der er beskrevet i den artikel i Jyllands-Posten, som der er henvist til i begrundelsen for spørgsmålet.

På baggrund af denne politimæssige undersøgelse og en sædvanlig politimæssig vurdering heraf blev der af politiet truffet beslutning om, at der ikke var grundlag for at foretage videre, herunder ransagninger eller anholdelser.

Justitsministeriet blev i sin tid af politiet orienteret om den pågældende sag. Men beslutningen om ikke at foretage videre i sagen på baggrund af en vurdering af den politimæssige undersøgelse blev naturligvis ikke truffet af Justitsministeriet, men af politiet.

Jeg kan i øvrigt mere generelt oplyse, at retsplejelovens almindelige bestemmelse vedrørende ransagning også finder anvendelse i rela-

tion til Politiets Efterretningstjeneste. Dette gælder således også reglerne om domstolskontrol og med hensyn til, hvorvidt sigtede i den konkret foreliggende sag har adgang til at være til stede m.v.

Spm. nr. S 403

Til *indenrigsministeren* (18/1 89) af:

Jane Oksen (FP):

»Der er født 60.000 børn i 1988. Kan det oplyses, hvor mange af disse der er børn af indvandrere eller flygtninge?«

Svar (24/1 89):

Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Danmarks Statistik har oplyst, at der ikke endnu foreligger oplysninger om, hvor mange børn der er født i Danmark i 1988.

I 1987 blev der ifølge Danmarks Statistik født i alt 56.221 børn. Af disse var 2.415 udenlandske. 1.946 børn var født af forældre fra 3. lande, hvorved forstås alle lande uden for Nordamerika, EF og Skandinavien. 469 børn var født af forældre fra Nordamerika, EF-lande og Skandinavien.

Spm. nr. S 404

Til *kulturministeren* (17/1 89) af:

Jane Oksen (FP):

»Vil ministeren rette henvendelse til landets biblioteker vedrørende brug af bibliotekernes telefax, og mener ministeren, at benyttelse af telefax under nogen omstændigheder bør være gratis?«

Begrundelse

I Bibliotekstilsynets blad nr. 4 1988 oplyses det, at flere biblioteker i den seneste tid har henvendt sig og spurgt, om der er noget til hinder for at lade publikum benytte bibliotekernes telefax, eventuelt mod betaling.

Der er svaret, at det må man godt. Bibliotekstilsynet har spurgt i Telestyrelsen og i markedsafdelingen i Generaldirektoratet for P&T. Her siger man, at P&T ikke har noget at indvende herimod, for biblioteket betaler jo for den tid, telefaxen er i brug.

Svar (24/1 89):

Kulturministeren (Ole Vig Jensen):

Et stigende antal folkebiblioteker anskaffer i disse år telefax, fordi dette kommunikationsmiddel er en lettelse og effektivisering af de daglige arbejdsgange, på samme måde som telex var tidligere.

Nogle biblioteker har ønsket at stille denne facilitet til rådighed for publikum, således som man også flere steder giver publikum adgang til brug af f.eks. fotokopieringsapparater eller mikrofilmlesere med kopieringsmulighed.

Det er i hvert enkelt tilfælde en lokal, kommunal afgørelse, om publikums brug af den slags apparatur skal ske mod betaling.

Jeg har derfor ingen planer om en henvisning til bibliotekerne herom.

Spm. nr. S 406

Til statsministeren (18/1 89) af:

Kirsten Jacobsen (FP):

»Vil statsministeren oplyse, hvor meget der, siden Anker Jørgensen var statsminister, er opkrævet i ekstraskatter i form af stigende forbrugsafgifter inkl. eventuelle nedsættelser, forhøjelser af forskellige gebyrer, porto- og takstforhøjelser, licensforhøjelser osv.?«

Begrundelse

Ved besvarelsen bedes taget hensyn til nedsættelse af forskellige offentlige tilskud og beskæring i offentligt betalte ydelser.

Der ønskes svar for hvert af årene opgjort for hvert af ministerierne.

Svar (23/1 89):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Der eksisterer ikke samlede oversigter over ændringer i skattesatser, gebyrer, takster og ydelser m.v. af den i spørgsmålet nævnte karakter.

En gennemgang af samtlige ministeriers og kommuners udgifter og indtægter af den detaljeringsgrad, som spørgsmålet forudsætter, over en periode på over 6 år kræver en så betydelig ressourceindsats, at jeg ikke finder, at forudsætningerne for besvarelse af det stillede spørgsmål via det foreliggende spørgeinstitut er opfyldt.

Jeg kan dog oplyse, at mere summariske oplysninger om de i spørgsmålet nævnte forhold

kan findes i de af Finansministeriet løbende udsendte publikationer: budgetredegørelserne, finansredegørelserne og budgetoversigterne.

Spm. nr. S 420

Til statsministeren (19/1 89) af:

Helle Degn (S):

»Hvordan vil statsministeren sikre, at reglen i grundlovens § 73, stk. 2, ikke omgås ved det ændringsforslag, som undervisnings- og forskningsministeren har fremsat til lovforslag nr. L 124 om sammenlægning og nedlæggelse af seminarier?«

Begrundelse

Mellem 2. og 3. behandling er det blevet godtgjort, at de ændringsforslag, der blev vedtaget ved 2. behandling, indeholdt ekspropriative elementer, og de var således omfattet af grundlovens § 73, stk. 2.

Som de nye ændringsforslag vedrørende sammenlægningen af Blaagaard og Jonstrup Statsseminarier og Århus og Marselisborg Seminarier nu foreligger, kan undervisnings- og forskningsministeren stadig med de vidtgående beføjelser tænkes at ende med en løsning, der er parallel med den, som indeholdt de ekspropriative elementer.

Svar (24/1 89):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det fremgår af Justitsministeriets besvarelse af spørgsmål 80 og 82-87 fra Folketingets Uddannelsesudvalg, at der ikke i lovforslag nr. L 124 om sammenlægning og nedlæggelse af seminarier er bestemmelser, der gør indgreb i seminariernes retigheder på en sådan måde, at bestemmelserne har karakter af ekspropriation. Det samme gælder de ændringsforslag, som undervisnings- og forskningsministeren fremsatte før 2. behandling af lovforslaget.

Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve, at den erstatning, som det kunne komme på tale at betale til den selvejende institution Blaagaard Seminarium, hvis seminarieret skulle nedlægges nu, ikke ville være en ekspropriationserstatning, men en erstatning, der var begrundet i almindelige aftale- og erstatningsretlige regler.

Jeg er derfor helt uenig med spørgeren i, at der i forbindelse med lovforslagets behandling

[Statsministeren]

har været tale om at omgå reglerne i grundlovens § 73, og jeg kan forsikre spørgeren om, at lovforslagets bemyndigelse til undervisnings- og forskningsministeren ikke kan anvendes til løsninger, som indeholder elementer af ekspropriation.

Spm. nr. S 422

Til *socialministeren* (19/1 89) af:

Inger Stilling Pedersen (KRF):

»Finder ministeren det rimeligt, at det offentlige indirekte legitimerer prostitution ved, at personale på institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap kan hjælpe beboere til at kontakte prostituerede?«

Begrundelse

Ifølge Jyllands-Posten den 18. januar 1989 har Socialstyrelsen offentliggjort en vejledning om seksualundervisning og seksualopklæring af mennesker med ophold i institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap. Af denne vejledning skulle det ifølge Jyllands-Posten fremgå, at personalet har ret til at hjælpe de handicappede med bl.a. at besøge prostituerede.

FN opfatter prostitution som et menneskerettigheds spørgsmål og har opfordret de forskellige FN-organer til at tage initiativer til at bekæmpe prostitution. På den baggrund virker det stødende, at offentlige institutioner er med til at fremme prostitution ved, at personalet hjælper handicappede til at besøge prostituerede. Handicappede bør have hjælp og vejledning til på alle områder at leve så normalt et liv som muligt med deres handicap, herunder også seksualvejledning, men vejledningen bør ikke indbefatte besøg hos prostituerede.

Svar (25/1 89):

Socialministeren (Aase Olesen):

Socialstyrelsen udsender i begyndelsen af februar 1989 en vejledning om seksualundervisning og seksualopklæring af mennesker med ophold i institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap og særlige plejehjem, »Seksualitet – uanset handicap«.

I vejledningen omtales en lang række forhold, der har betydning for handicappedes muligheder for at få et seksualliv.

I afsnit 10 om straffelovens bestemmelser står om kontakt til prostituerede en enkelt sætning: »Hvis det er beboerens ønske, vil en ansat endvidere kunne hjælpe beboeren i kontakt med en prostitueret.«

Jeg er enig i, at prostitution bør bekæmpes.

Når det i vejledningen om seksualopklæring og seksualundervisning er beskrevet, at en medarbejder kan hjælpe en beboer i kontakt med en prostitueret, er det, fordi det har medført tvivl og usikkerhed hos personalet, om en sådan hjælp kunne medføre strafansvar for personalet efter straffeloven. Dette er altså ikke tilfældet.

Der er ikke tale om, at personalet opfordrer til eller anbefaler at gå til prostituerede, men der kan for nogle mennesker med handicap være ønske om en sådan form for kontakt.

Så længe alle andre har denne mulighed, kan vi vel ikke tillade os at afskære alene personer med handicap herfra?

Spm. nr. S 423

Til *statsministeren* (19/1 89) af:

Ingrid Kjældgaard (FP):

»Kan statsministeren gøre rede for, hvordan et løndiktat på 10 pct. vil påvirke væksterhvervs mulighed for at tiltrække ekstra kvalificeret arbejdskraft?«

Begrundelse

Statsministerens nytårstale samt andre udtalelser fra statsministeren lægger op til en streng indkomstpoltik. I den sammenhæng er det væsentligt at få præciseret, hvordan denne indkomstpoltik vil give mulighed for fleksibilitet på arbejdsmarkedet, herunder vækstsektorerne. Da det i høj grad er vækstsektorerne, der skal være drivkraften i Danmarks økonomi i fremtiden, er det væsentligt at få afdækket dette forhold.

Svar (23/1 89):

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg har over for arbejdsmarkedets parter afgivet et tilbud, hvor en nedsættelse af de nominelle lønninger kombineres med nedsættelse af skatterne. Forudsætningen for, at resultatet af en sådan indkomstpoltik vil virke optimalt på beskæftigelsen og konkurrenceevnen, er, at parterne støtter forslaget.

[Statsministeren]

Opfyldes denne forudsætning, og finder de kommende forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om strukturproblemerne en fornuftig løsning, ser jeg ikke nogen risiko for, at væksterhvervene ikke skulle kunne tiltrække ekstra kvalificeret arbejdskraft.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 20:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af magtforholdene og demokratiets vilkår i Danmark.

Af Aage Frandsen (SF) m.fl.
(Fremsat 15/11 88).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Der er behov for at koncentrere den danske forskningsindsats, og der er behov for at sanere vor rådsstruktur på forskningsområdet. Det er de råd, vi har fået af OECD-eksperter, og det er den politik, der har været lagt frem af regeringen, og som også har opnået tilslutning her i Tinget.

Jeg synes, SF's forslag i nogen grad er i modstrid med denne tendens. Der ønskes oprettet en ny cigarkasse til forskning på et bestemt område, og til dette formål skal der altså også oprettes et nyt, særligt råd, og det synes jeg er i modstrid med tankerne om forenkling og koncentration af dansk forskning og den tilhørende rådsstruktur.

Vi har megen samfundsforskning, som belyser demokratiets vilkår. Jeg vil gerne henvise til det humanistiske forskningsråds projekt, som hedder »Dansk politik under forandring«, og som også indeholder en undersøgelse af magtforholdene i Danmark.

Hvis det var sådan, at der var en hvid plet på landkortet her, ville jeg være positiv, men det synes jeg ikke der er, og jeg synes også, det er vigtigt at holde de danske forskningsråd fast på ansvaret for prioriteringen. Hvis der er et eller andet, som man har forsømt, er det op til forskningsrådene at skabe plads til det, man har for-

sømt, i de kommende år. Ellers bliver det sådan, at man tager store og vigtige områder, ser væk fra dem i håb om, at man kan få politikere til at bære dem ind her i Tinget til særskilt bevilling. Det ville i virkeligheden demoralisere arbejdet i forskningsrådene, hvis vi gik med på den.

Derfor vil jeg sige følgende: Det er et stort projekt; det kan også være et interessant projekt. Jeg tror, at det, der foregår i Sverige, er spændende. Hvis vi skal have noget lignende i Danmark, må det indgå i den prioritering, som vi har Det Samfundsvidenskabelige Forskningsråd til at forestå.

Frank Jensen (S):

Det danske demokrati er vi stolte af. Vi holder flotte skåltaler om værnets af det danske folkestyre og demokratiet ved festlige lejligheder. Vi praler af demokratiet, når vi rejser i udlandet. Der er også god grund til at være stolt af det danske demokrati, når vi sammenligner med en lang række diktaturstater rundt om i verden. Retter vi derimod blikket mod de traditionelle demokratier i Vesteuropa, må vi stille os spørgsmålet, om vi har så god grund til at være så stolte.

Vi er ikke længere det foregangsland, som kunne danne skole for andre lande. Vi er ikke længere den fornyer for den demokratiske udvikling, som kunne danne baggrund for andre tiltag i andre verdensdele. Vi bliver i disse år overhalet af en lang række andre europæiske lande. Vi har fortsat et amputeret demokrati i Danmark, der ene og alene drejer sig om det politiske demokrati. Men demokratiet ophører, når vi nærmer os virksomhedsporten. Vi ved også, at vi i dag ikke den udstrækning, som vi ønsker i Socialdemokratiet, opdrager folk til demokrati i vores uddannelsesinstitutioner.

Vi har ikke udviklet et fuldt og helt demokrati i Danmark. Magtforhold og demokratiets vilkår er ikke en statisk situation.

I det feudale samfund var det jord, der gav magt og indflydelse. I industrisamfundet var det kapital, der dannede baggrund for magt og indflydelse. Her ved overgang fra industrisamfundet til informationssamfundet oplever vi, at det i højere og højere grad bliver viden, der danner baggrund for magt og indflydelse.

Denne udvikling stiller nye krav og nye udfordringer til det politiske niveau for at tilpasse